INSTRUKCJA
BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

DLA

BUDYNKU URZĘDU MIEJSKIEGO W SZCZYTNIE

Opracował:

Andrzej Domian
Specjalista ds. BHP i P.POŻ.

Spis treści

I. Podstawowe pojęcia z zakresu ochrony p.poż.....4
II. Zasady ogólne.....5
III. Charakterystyka pożarowo-techniczna obiektu.....6
IV. Kwalifikacja pożarowa obiektu.....19
V. Zapobieganie możliwości powstania pożaru 20
VI. Zasady zabezpieczania prac pożarowo niebezpiecznych.....21
VII. Zasady rozmieszczania i użycia podręcznego sprzętu gaśniczego.....27
VIII. Sposób poddawania przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym stosowanych w obiekcie urządzeń p.poż. oraz gaśnic.....30
IX. Zasady prowadzenia ewakuacji.....35
X. Postępowanie i alarmowanie na wypadek pożaru.....39
XI. Instrukcja alarmowania w przypadku zgłoszenia o podłożeniu lub znalezieniu ładunku wybuchowego w obiekcie.....40
XII. Instrukcja postępowania w przypadkach zagrożenia życia, zdrowia lub mienia.....42
XIII. Sposoby praktycznego sprawdzenia organizacji i warunków ewakuacji ludzi.....47
XIV. Zadania i obowiązki pracowników w zakresie ochrony p.poż. 49
XV. Zakres odpowiedzialności za nieprzestrzegania przepisów p.poż.....52
XVI. Zasady prowadzenia szkoleń pracowników w zakresie ochrony p.poż.....55
XVII. Kontrola stanu ochrony p.poż.....57
XVIII. Wykaz przepisów p.poż. i innych na których oparto powyższe opracowanie.....58
XIX. Procedura ewakuacji osób niepełnosprawnych……...59

AKTUALIZACJA INSTRUKCJI BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO
ĆWICZENIA EWAKUACJI LUDZI Z OBIEKTU

L.P.	Zakres aktualizacji instrukcji . Ćwiczenia z zakresu ewakuacji ludzi	Data aktualizacji, ćwiczeń z ewakuacji	Imię i nazwisko osoby dokonującej aktualizacji, prowadzącego ćwiczenia.
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			

I. Podstawowe pojęcia z zakresu ochrony przeciwpożarowej

Odporność ogniowa – jest to zdolność konstrukcji lub elementu budynku poddanego działaniu znormalizowanych warunków fizycznych do spełnienia w określonym czasie wymagań dotyczących nośności ogniowej i/ lub izolacyjności ogniowej i/ lub szczelności ogniowej oraz innych wymaganych właściwości.

Klasa odporności pożarowej budynku – jest to symbol, któremu przyporządkowano wymagania dotyczące właściwości materiałów i elementów budynku.

Stopień rozprzestrzeniania ognia – jest to umowna klasyfikacja elementu budowli ze względu na zachowanie się badanej próbki w znormalizowanych warunkach.

Strefa pożarowa – jest to przestrzeń wydzielona w taki sposób, aby w określonym czasie pożar nie przeniósł się na zewnątrz lub do wewnątrz wydzielonej przestrzeni.

Oddzielenie przeciwpożarowe – element konstrukcji budynku (ściana, strop) wydzielający strefę pożarową.

Klapa dymowa – urządzenie zamykane ręcznie lub automatycznie kierujące przepływem dymu i gorących gazów.

Dojście ewakuacyjne – jest to droga od wyjścia z pomieszczenia na drogę ewakuacyjną do wyjścia na zewnątrz budynku albo do drzwi klatki schodowej.

Stałe urządzenie gaśnicze – urządzenie gaśnicze, do którego środek gaśniczy podawany jest ze stałych źródeł zasilania trwale połączonych z tym urządzeniem.

Przejście ewakuacyjne – nie wydzielona fizycznie droga, jaką należy przebyć, aby opuścić pomieszczenie.

II. Zasady ogólne

Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. z2009r. Nr 178, poz. 1380 z późn. zm.: Burmistrz Miasta Szczytno jest zobowiązany zapewnić wymagania ochrony przeciwpożarowej, a w szczególności :

- przestrzegać przeciwpożarowych wymagań budowlanych, instalacyjnych i technologicznych,
- wyposażyć budynek, obiekt oraz otaczający teren w sprzęt pożarniczy i ratowniczy oraz środki gaśnicze zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- zapewnić osobom przebywającym w budynku, obiekcie oraz na otaczającym terenie bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji,
- przygotować budynek, obiekt i otaczający teren do prowadzenia akcji ratowniczych,
- ustalić sposoby postępowania na wypadek pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

Zgodnie z § 6 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 07 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. 2010r. Nr 109, poz. 719), burmistrz ma obowiązek wprowadzić w życie ***instrukcję bezpieczeństwa pożarowego*** dla obiektu Urzędu Miejskiego w Szczytnie.

Instrukcja ta powinna określać :

1) warunki ochrony przeciwpożarowej, wynikające z przeznaczenia obiektu, sposobu użytkowania, prowadzonego procesu technologicznego i jego warunków technicznych, w tym zagrożenia wybuchem;
2) sposób poddawania przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym stosowanych w obiekcie urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic;
3) sposoby postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia;
4) sposoby wykonywania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym, jeżeli takie prace są przewidywane;
5) sposoby praktycznego sprawdzania organizacji i warunków ewakuacji ludzi;
6) sposoby zaznajamiania użytkowników obiektu z treścią przedmiotowej instrukcji oraz z przepisami przeciwpożarowymi.

Wszyscy pracownicy, bez względu na rodzaj wykonywanej pracy i zajmowane stanowisko są zobowiązani do zapoznania się z instrukcją i przestrzegania jej ustaleń.

Postanowienia instrukcji obowiązują również wszystkich korzystających z obiektu, przebywających na jego terenie oraz wykonujących jakiekolwiek prace w obiekcie.

Burmistrz lub osoba przez niego wyznaczona ma prawo i obowiązek kontrolować przestrzeganie ustaleń zawartych w instrukcji.

Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego powinna być poddawana okresowej aktualizacji, co najmniej raz na dwa lata, a także po takich zmianach sposobu użytkowania obiektu, które wpływają na zmianę warunków ochrony przeciwpożarowej.

Właściciel lub zarządca obiektu zawierającego strefę pożarową przeznaczoną dla ponad 50 osób, będących jej stałymi użytkownikami, powinien, co najmniej raz na 2 lata przeprowadzać praktyczne sprawdzenie organizacji oraz warunków ewakuacji.

Właściciel lub zarządca obiektu powinien powiadomić właściwego miejscowo komendanta powiatowego (miejskiego) Państwowej Straży Pożarnej o terminie przeprowadzenia powyższych działań, nie później niż 1 tydzień przed ich przeprowadzeniem.

III. CHARAKTERYSTYKA POŻAROWO – TECHNICZNA OBIEKTU

POSTANOWIENIA OGÓLNE

1/ OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA

Ochrona przeciwpożarowa polega na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia i mienia przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem poprzez ;

- zapobieganie powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia,
- zapewnienie sił i środków do zwalczania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia,
- prowadzenie działań ratowniczych.
- Burmistrz zapewniając jego ochronę przeciwpożarową, obowiązany jest w szczególności :
- przestrzegać przeciwpożarowych wymagań budowlanych, instalacyjnych,
- wyposażyć budynek w sprzęt pożarniczy i ratowniczy oraz środki gaśnicze zgodnie z obowiązującymi zasadami oraz zapewnić jego konserwację i naprawę gwarantującą sprawne i niezawodne ich funkcjonowanie,
- zapewnić osobom przebywającym w budynku UM bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji,
- zapoznać pracowników z przepisami przeciwpożarowymi,
- przygotować budynek lub teren do prowadzenia akcji ratowniczej, ustalić sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

Powyższe zapisy zawarte są w obowiązującej „Ustawie o ochronie przeciwpożarowej" z dnia 24 sierpnia 1991 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 178, poz. 1380 z późn. zm.).

Szczegółowe zasady ochrony przeciwpożarowej i zabezpieczenia przeciwpożarowego budynków oraz wyposażenia ich w sprzęt, urządzenia przeciwpożarowe i ratownicze, wynika z Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2010r. Nr 109, poz.719)

W oparciu o przytoczone akty prawne, za bezpieczeństwo pożarowe w obiekcie Urzędu Miejskiego odpowiada Burmistrz Miasta Szczytno. Właścicielem obiektu w 50%jest Gmina Miejska Szczytno.

WARUNKI OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ URZĘDU MIEJSKIEGO,
WYNIKAJĄCE Z PRZEZNACZENIA OBIEKTU I SPOSOBU UŻYTKOWANIA

1/ CHARAKTERYSTYKA OBIEKTU URZĘDU MIEJSKIEGO.

Budynek UM, jest obiektem wolnostojącym, na wydzielonej posesji w obrębie miejscowości Szczytno, położonym przy drodze krajowej nr 57 n łączącej miejscowości Szczytno-Bartoszyce. Budynek Ratusza zlokalizowany jest przy ul. Sienkiewicza jako wolnostojący i nie sąsiaduje w bliskiej odległości z innymi obiektami. Konstrukcja architektoniczna budynku wykonana z trzech segmentów dwóch skrzydeł i części głównej z dziedzińcem w środku oraz centralnie położoną wysepką objazdową w środku dziedzińca. Dojazd do Ratusza od strony ul. Sienkiewicza (dwa dojazdy wewnętrzne) przez bramę wjazdową na dziedziniec z wyznaczoną drogą pożarową . Prowadzenie działań ratowniczych od strony Placu Juranda , ul. Kasprowicza., Sienkiewicza utrudnia okalająca obiekt fosa o głębokości ok. 3m i szerokości ok.15m. Zaopatrzenie wodne do celów gaśniczych z dwóch hydrantów naziemnych zlokalizowanych przy ul. SIENKIEWICZA i KASPROWICZA oraz zbiornika naturalnego (Jezioro Domowe Duże) od strony północnej w odległości ok.200m. Obiekt Posiada trzy kondygnacje oraz podpiwniczenie i wieżę ratusza. Do budynku wykonany jest podjazd dla osób niepełnosprawnych umożliwiający bezkolizyjne dostanie się do budynku osobom niepełnosprawnym. Budynek UM posiada jedną klatkę schodową – główna centralnie położona W części podpiwniczonej znajduje się kotłownia – wymiennik ciepła i część magazynowa. Komunikacja piesza do budynku odbywa się utwardzonym chodnikiem od strony drogi nr 57. Wjazd pojazdów samochodowych odbywa się od drogi krajowej nr 57 na teren dziedzińca.

Widok Urzędu Miejskiego od strony wejścia do budynku.

I. Charakterystyka UM.

DANE ADRESOWE

1. Nazwa obiektu ; URZĄD MIEJSKI W SZCZYTNIE – 12-100 Szczytno, ul. Sienkiewicza 1
2. Nr telefonu do obiektu;Tel. 89 624 72 00 Fax 89 624 72 01
3. Zarządca obiektu ; P. Krzysztof Mańkowski– Burmistrz Miasta Szczytno.
4. Nr telefonu do zarządcy obiektu ;89 624 72 02, .

II. CHARAKTERYSTYKA POŻAROWA

Budynek wolnostojący piętrowy, podpiwniczony, wykonany w technologii tradycyjnej z dachem dwuspadowym. Budynek posadowiony na ławach fundamentowych. Ściany fundamentowe wykonane z kamienia. Fundamenty – murowane od zewnątrz wyłożone z kamienia, ściany nośne – z cegły ceramicznej pełnej, skrzydło poł.-zach. i pół.-wsch. z cegły o grubości 38cm, środkowe – grubość 51 i 64cm,ściany działowe z cegły pełne12cm, ściany pomieszczeń dzielonych z płyty gipsowej, stropy żelbetowe, dach - więźba o konstrukcji płatowo – kleszczowej drewnianej / zabezpieczona środkiem ognioochronnym/ , kryty ceramicznie , drzwi na poddasze w wykonaniu ognioodpornym. W pomieszczeniach sanitarnych na ścianach ułożona glazura. W pomieszczeniach wykonano tynk wapienno-cementowy i pomalowano farbą emulsyjną, zaś na korytarzu do wysokości 1,50 m wykonano tynk i pomalowano farbą olejną. Komunikację pomiędzy kondygnacjami zapewnia wewnętrzna klatka schodowa. Stolarka okienna wykonana z drewna oraz drzwiowa wykonana z drewniana. Dach wykonano dwuspadowy pokryty dachówką. Elewację budynku otynkowano tynkiem kornik. Odprowadzenie wody z dachy za pomocą rynien i rur spustowych z blachy ocynkowanej. Parapety zewnętrzne blaszane .

Data budowy i przekazania budynku do użytkowania ; 1936r. –Remont dachu w 2011i w 2012rok .

1. Wysokość budynku ; 11,5 m.
2. Powierzchnia zabudowy ; 1281 m^2.
3. Powierzchnia Użytkowa; 5583 m^2
4. Kubatura ; 16749 m^3.
5. Obiekt UM jest budynkiem wolnostojącym.
6. Liczba kondygnacji nadziemnych ; 3 i poddasze nieużytkowe.
7. Liczba kondygnacji podziemnych ; 1. piwnica ok. 100 % zabudowy
8. Palne elementy konstrukcyjne ; drewniana konstrukcja dachu, stropy nad kondygnacjami nadziemnymi są wykonane jako żelbetowe.
9. Ilość klatek schodowych ; 1główna i 2 boczne - nie wydzielone pożarowo nie stanowiące odrębną strefę pożarową .
10. Ilość wejść do budynku ; 1 główne z parteru i 2 boczne.
11. Kategoria zagrożenia ludzi ; UM jest zaliczony do kategorii zagrożenia ludzi ZL III.
12. Pomieszczenia produkcyjne w UM : nie występują , techniczno-magazynowe pomieszczenia znajdują się w części piwnicznej.
13. Gęstość obciążenia ogniowego w MJ/m^2 ; do 500 MJ/m^2, dla obiektów zaliczonych do kategorii zagrożenia ludzi nie określa się, przyjmuję się wartość stałą.
15. Strefy pożarowe ; obiekt budowlany UM wyodrębnia się 1 strefę pożarową: - strych został wydzielony drzwiami przeciwpożarowymi w klasie odporności EI 30.
16. Strefa zagrożenia wybuchem ; nie występuje.
17. Instalacja gazowa ; nie występuje.
18. Ogrzewanie obiektu ; z sieci ciepłowniczej miejskiej

III. URZĄDZENIA PRZECIWPOŻAROWE

1. Hydranty wewnętrzne 25 z wężem płasko składanym ; występują na każdej kondygnacji.
2. Zawory hydrantowe ; nie występują.
3. Stałe urządzenia gaśnicze wodne/gazowe; nie występują.
4. Przeciwpożarowy wyłącznik prądu; jest zlokalizowany na ścianie po prawej stronie przedsionka wejściowego wejścia głównego obok drzwi wejściowych głównych, jest oznakowany zgodnie z polską normą.

5. Zaopatrzenie wodne do zewnętrznego gaszenia pożaru; miejska sieć nadziemna DN 80. Najbliższy Hydrant znajduje się ok. 12 m .

IV. EWAKUACJA

1. Maksymalna ilość osób mogących przebywać w budynku w godz 7.30-15.30; ok. 150 osób
2. Ilość osób przebywających w UM; 78 osób.
3. Ilość stałego personelu 75 kadra /obsługa 3
4. Miejsce koncentracji ewakuowanych z UM; plac –skwer za budynkiem przy fontannie Klęczona po stronie drogi krajowej nr 57.

V. PRZYGOTOWANIE TERENU DO PROWADZENIA DZIAŁAŃ RATOWNICZO-GAŚNICZYCH.

1. Droga pożarowa przebiega wzdłuż budynku.
2. Droga pożarowa nie jest zastawiona parkującymi samochodami.
3. Istnieje możliwość rozstawienia samochodu specjalnego (drabiny, podnośnika)
4. umożliwiające dotarcie do najwyższej kondygnacji obiektu.
5. nie istnieje możliwość przejazdu pojazdów pożarniczych bez zawracania.
6. Ilość dojazdów i wjazdów na teren UM; 1 wjazd spełniające wymogi przepisów dróg pożarowych.
1. Najbliższe jednostki ochrony przeciwpożarowej:
   Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza PSP w Szczytnie (KPPSP w Szczytnie zlokalizowana przy ul.Sobieszczańskiego oddalona ok.1.3 km od UM.

VII. ELEMENTY KONSTRUKCYJNE BUDYNKU.

Budynek był wybudowany w klasie odporności pożarowej „**C**” modernizacja i przebudowa dachu w 2011 i 2012 roku. Zgodnie z przepisami p.pożarowymi budynek zaliczono do budynku niskiego (**N**)będącego w klasie odporności pożarowej „**C**” dla którego stropy powinny posiadać klasę odporności REI 60, konstrukcja dachu klasę R 15 Ściany zewnętrzne EI 30 Ściany wewnętrzne EI 15 przykrycie dachu EI 30 główna konstrukcja nośna R 60.

Obiekt jest wyposażony w następujące instalacje; wodociągową, centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej, kanalizacyjną, elektryczną, wentylacyjną, odgromową, telefoniczną.

2/ WARUNKI OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ

1. ODLEGŁOŚĆ OD BUDYNKÓW SĄSIADUJĄCYCH.

Zgodnie z § 271 oraz § 12 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dn. 12 kwietnia 2002r. sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie. (Dz.U. z 2002r. Nr 75, poz. 690 z późn. zm.) odległość pomiędzy obiektami zaliczonymi do kategorii ZL wynosi ponad 8 m a lokalizacja od granicy działki ponad 4 m. Warunek nie spełniony.

2. PARAMETRY POŻAROWE SUBSTANCJI PALNYCH.

W UM nie występują substancje palne oraz materiały pożarowo-niebezpieczne.

3. GĘSTOŚĆ OBCIĄŻENIA OGNIOWEGO.

Dla obiektów zaliczanych do kategorii zagrożenia ludzi gęstości obciążenia ogniowego nie oblicza się. W rzeczywistości przyjmuje się według danych literaturowych i nie przekroczy 500 MJ/m^2.

4. KATEGORIA ZAGROŻENIA LUDZI.

UM jest zaliczone do kategorii zagrożenia ludzi ZL III,

5. ZAGROŻENIE WYBUCHEM POMIESZCZEŃ ORAZ PRZESTRZENI ZEWNĘTRZNYCH.

Nie występuje. Nie przewiduje składowania substancji, które mogłyby spowodować przyrost ciśnienia w tym pomieszczeniu przekraczający 5 kPa oraz wystąpienia strefy zagrożenia wybuchem, o objętości, co najmniej 0,01 m^3 w zwartej przestrzeni.

6. STREFY POŻAROWE.

Dla budynków niskich zaliczonych do kategorii zagrożenia ludzi ZL III - dopuszczalna wielkość strefy pożarowej w obiekcie niskim wynosi 5000 m^2. Budynek mieści się w dopuszczalnej strefie pożarowej, § 227 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dn. 12 kwietnia 2002r. sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie. (Dz.U. z 2002r. Nr 75, poz. 690 z późn. zm.) .

7. KLASA ODPORNOŚCI POŻAROWEJ BUDYNKU.

Budynek niski.

1. Klasa odporności pożarowej budynku - „C"

Odporność ogniowa elementów konstrukcyjnych budynku.

Drewniane elementy konstrukcji dachu są zabezpieczone ogniochronnie do granic niezapalności poprzez pomalowanie środkami ogniochronnymi Fobos M-4. Tak zabezpieczone elementy budynku spełniają poniższe parametry odporności pożarowej.

8.WARUNKI EWAKUACJI

Warunki ewakuacji dla obiektu zaliczonego do kategorii zagrożenia ludzi ZL III *Wymagania ewakuacyjne dla pomieszczeń*. Wyjścia z pomieszczeń na drogi ewakuacyjne powinny być zamknięte drzwiami. Wszystkie drzwi w obiekcie otwierają się na zewnątrz zgodnie z kierunkiem ewakuacji. Określając wymaganą szerokość i liczbę przejść, wyjść oraz dróg ewakuacyjnych w budynku, w którym z przeznaczenia i sposobu zagospodarowania pomieszczeń nie wynika jednoznacznie maksymalna liczba ich użytkowników, liczbę tę należy przyjmować na podstawie wskaźników powierzchni użytkowej. Długość przejścia ewakuacyjnego nie powinna przekraczać 40 m. *Wyjścia ewakuacyjne*. Łączna szerokość drzwi w świetle, stanowiących wyjścia ewakuacyjne z pomieszczenia, należy obliczyć według zasad ogólnych, proporcjonalne do liczby osób mogących w nim równocześnie przebywać.

Pozioma droga ewakuacyjna - korytarz

Wysokość drogi ewakuacyjnej powinna wynosić co najmniej 2,2 m, przy czym dopuszcza się obecnie możliwość lokalnego obniżenia, ale tylko do 2,0 m i pod warunkiem, że długość obniżonego odcinka drogi nie będzie większa niż 1,5 m.

Korytarze stanowiące drogę ewakuacyjną w strefach pożarowych ZL powinny być podzielone na odcinki nie dłuższe niż 50 m przy zastosowaniu przegród z drzwiami dymoszczelnymi lub innych urządzeń technicznych zapobiegających rozprzestrzenianiu się dymu.

W budynkach użyteczności publicznej łączną szerokość użytkową biegów oraz łączną szerokość użytkową spoczników w klatkach schodowych stanowiących drogę ewakuacyjną należy obliczać proporcjonalnie (poprzednio wskaźnikowo) do liczby osób mogących przebywać równocześnie na kondygnacji, na której przewiduje się obecność największej ich liczby, przyjmując co najmniej 0, 6 m szerokości na 100 osób. Szerokość użytkową schodów stałych mierzy się między wewnętrznymi krawędziami poręczy a w przypadku balustrady jednostronnej - między wykończoną powierzchnią ściany a wewnętrzną krawędzią poręczy tej balustrady. Szerokości te nie mogą być ograniczane przez zainstalowane urządzenia oraz elementy budynku.

Dojścia ewakuacyjne

Dopuszczalna długość dojść ewakuacyjnych w strefach pożarowych ZL III wynosi:

1. przy jednym dojściu - 10 m,
2. przy co najmniej 2 dojściach - 40 m, dla dojścia najkrótszego; drugie dojście powinno mieć długość nie większą niż podwojona dopuszczalna długość dojścia najkrótszego; oba dojścia na żadnym odcinku nie mogą się pokrywać ani krzyżować.

9. SPOSÓB ZABEZPIECZENIA PRZECIWPOŻAROWEGO INSTALACJI UŻYTKOWYCH

Wentylacja - grawitacyjna. W obiekcie zastosowano wentylację grawitacyjną wywiewną. Odprowadzanie zużytego powietrza z pomieszczeń odbywa się za pomocą (przewodów) kanałów wentylacyjnych

Budynek jest wyposażony w przeciwpożarowy wyłącznik prądu zlokalizowany jest na parterze na ścianie bocznej budynku(obok wejścia do piwnicy). Wyłącznik prądu jest oznakowany zgodnie z przepisami. Przyłącze energetyczne znajduje się w ścianie szczytowej po lewej stronie od wejścia głównego.

Obiekt jest wyposażony jest instalację odgromową w wykonaniu podstawowym.

10. INSTALACJA GAZOWA

Budynek nie jest wyposażony w instalację gazową na gaz ziemny metanowy. W obiekcie również nie jest używany gaz propan-butan.

11. DOBÓR URZĄDZEŃ PRZECIWPOŻAROWYCH.

Obiekt jest wyposażony w instalację hydrantową wewnętrzną 25 z wężem płasko składanym. Wymiana instalacji hydrantowej wewnętrznej w obiekcie została przeprowadzona na początku 2000ri podczas odbudowy w 2011roku. Zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami - § 19 ust. 1 pkt 2 lit. b rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2010r. Nr 109, poz.719) obiekty niskie zaliczone do kategorii zagrożenia ludzi ZL III o powierzchni większej niż 1000 m^2 muszą być wyposażone w instalację hydrantową 25 z wężem półsztywnym lub obiekty średniowysoki o powierzchni większej niż 200 m^2.

Hydrant wewnętrzny 25

WYPOSAŻENIE W GAŚNICE

1. Przyjęto jedną 2 kg lub (3 dm^3) gaśnicę proszkową ABC na każde 100 m^2 powierzchni użytkowej.
2. Odległość dojścia do sprzętu nie przekracza 30 m.
3. Miejsce ustawienia sprzętu są oznakowane znakami ochrony ppoż. zgodnie z Polską Normą.
4. Gaśnice są rozmieszczone na korytarzach przy wejściach do pomieszczeń w miejscach dogodnych.
5. Zgodnie z PN-92/N-01256/01/02: są oznakowane:

- drogi „wyjścia i kierunki ewakuacji;
- miejsca ustawienia pożarniczego sprzętu gaśniczego;
- lokalizację przeciwpożarowych wyłączników prądu.

Gaśnica proszkowa GP - 6x

13. SYSTEM STGNALIZACJI POŻARU

Budynek nie jest wyposażony w SSP (system sygnalizacji pożaru) co wydatnie skracało by czas alarmowania i pozwalało na wcześniejsze rozpoczęcie ewakuacji.

14. ZAOPATRZENIE WODNE DO ZEWNĘTRZNEGO GASZENIA POŻARÓW.

Zaopatrzenie wodne do zewnętrznego gaszenia pożaru jest wymagana dla obiektu i wynosi 20 dm^3/s tj . z co najmniej z dwóch hydrantów DN 80. Zaopatrzenie jest realizowane z zewnętrznych (gminnej) sieci hydrantowej administrowanej przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji „AQUA”. Najbliższy hydrant nadziemny znajduje się ok. 12 m od budynku .

Hydrant zewnętrzny DN 80/100

14. DROGI POŻAROWE.

Drogę pożarową do UM - dojazd pojazdów jednostkom ochrony przeciwpożarowej o każdej porze roku stanowi droga krajowa NR 57. Dostęp do budynku w przypadku działań ratowniczo-gaśniczych praktycznie z każdej strony obiektu. Najdogodniejszy od strony północnej.

16. *ZASADY ZAPOBIEGANIA POŻAROM.*

Na bazie ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2009r. Nr 178 poz. 1380 z późn. zm.) każdy pracownik jest zobowiązany pomagać i współpracować w zakresie zapobiegania pożarom oraz podczas akcji gaśniczej i ratowniczej w wypadku powstania pożaru. Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi zabrania się w budynku i na przyległym do obiektu terenie dokonywania czynności, które by w jakikolwiek sposób mogły spowodować niebezpieczeństwo powstania pożaru.

W szczególności:

1. nie wolno przechowywać i gromadzić w budynków nie przystosowanych do tego jakichkolwiek przedmiotów i materiałów palnych,
2. nie wolno gromadzić na korytarzach przedmiotów utrudniających przejście, zastawiać wyjść ewakuacyjnych np. wyposażeniem sal lekcyjnych - ławkami itp.,
3. nie wolno magazynować w pomieszczeniach płynów łatwopalnych i materiałów pożarowo niebezpiecznych w ilościach i w sposób niezgodny z przepisami,
4. nie wolno palić tytoniu i posługiwać się ogniem otwartym w miejscach do tego nie wyznaczonych,
5. nie wolno rzucać w pomieszczeniach nieugaszonych niedopałków papierosów i zapałek do koszów z papierem lub śmieciami,
6. nie wolno składać do popielniczek odpadków, które mogą zapalić się od wrzuconego do popielniczki niedopałka papierosa,
7. nie wolno suszyć ubrań bezpośrednio na przewodach co. i grzejnikach,
8. nie wolno wieszać przewodów elektrycznych bezpośrednio na hakach lub gwoździach,
9. nie wolno włączać kuchenek, przenośnych grzejników bez stałego dozoru,
10. nie wolno dokonywać napraw i przeróbek instalacji elektrycznej przez osoby nie posiadające do tego uprawnień,
11. nie wolno zastawiać lub tarasować dojść do urządzeń przeciwpożarowych gaśnic.

17. OBOWIĄZKI UŻYTKOWNIKÓW W ZAKRESIE BEZPIECZEŃSTWA

Każdy użytkownik w zakresie ochrony przeciwpożarowej powinien:

- spełniać swoje obowiązki zgodnie z obowiązującymi przepisami tak pod względem technicznym, jak i przeciwpożarowym,
- przestrzegać aby sprzęt i urządzenia przeciwpożarowe były zawsze w stanie gotowym do użytku,
- brać udział w szkoleniu w zakresie ochrony ppoż.,
- poznawać sposoby użycia urządzeń przeciwpożarowych i środków gaśniczych znajdujących się w dyspozycji,
- brać czynny udział w akcji gaśniczej i ewakuacyjnej,
- przestrzegać zakazu palenia papierosów i używania ognia otwartego.

UWAGA:
Wszelkie polecenia wydane w czasie gaszenia pożaru przez prowadzącego akcję ratowniczo-gaśniczą powinny być natychmiast i bezwzględnie wykonywane przez pracowników znajdujących się na terenie objętym pożarem. Winni niestosowania się do postanowień instrukcji będą pociągnięci do odpowiedzialności dyscyplinarnej oraz karnej.

WYPOSAŻENIE W WYMAGANE URZĄDZENIA PRZECIWPOŻAROWE I GAŚNICZE, PRZEGLĄDY TECHNICZNE I CZYNNOŚCI KONSERWACYJNE

Urządzenia przeciwpożarowe to urządzenia (stałe lub półstałe, uruchamiane ręcznie lub samoczynnie) służące do wykrywania i zwalczania pożaru lub ograniczania jego skutków, a w szczególności: stałe i półstałe urządzenia gaśnicze i zabezpieczające, urządzenia wchodzące w skład dźwiękowego systemu ostrzegawczego i systemu sygnalizacji pożarowej, w tym urządzenia sygnalizacyjno - alarmowe, urządzenia odbiorcze alarmów pożarowych i urządzenia odbiorcze sygnałów uszkodzeniowych, instalacje oświetlenia ewakuacyjnego, hydranty i zawory hydrantowe, pompy w pompowniach przeciwpożarowych, przeciwpożarowe klapy odcinające, urządzenia oddymiające, urządzenia zabezpieczające przed wybuchem oraz drzwi i bramy przeciwpożarowe, o ile są wyposażone w systemy sterowania;

1/ PRZECIWPOŻAROWY WYŁĄCZNIK PRĄDU

Przeciwpożarowy wyłącznik prądu, odcinający dopływ prądu do wszystkich obwodów, z wyjątkiem obwodów zasilających instalacje i urządzenia, których funkcjonowanie jest niezbędne podczas pożaru, należy stosować w strefach pożarowych o kubaturze przekraczającej 1.000 m^3 lub zawierających strefy zagrożone wybuchem. Główny wyłącznik prądu znajduje się na parterze na ścianie bocznej przy drzwiach wejściowych głównych do budynku.

Główny wyłącznik prądu

3/ INSTALACJA HYDRANTOWA

Sieć wodociągowa przeciwpożarowa to instalacja wodociągowa umożliwiająca podłączenie węży pożarniczych. Dzieli się na instalację hydrantową zewnętrzną i wewnętrzną.

Woda do celów przeciwpożarowych to woda przeznaczona do gaszenia pożarów oraz do osłony obiektów zagrożonych przerzutem ognia, która jest czerpana z sieci wodociągowej. Na zewnątrz obiektu istnieje zewnętrzna sieć hydrantową z nadziemnymi hydrantami DN 80 zasilanymi z miejskiej sieci wodociągowej. Sieć wodociągowa spełnia wymogi PN- 83/M - 53960.

Wymagana ilość wody do celów przeciwpożarowych dla budynku niskiego zaliczonego do kategorii ZL III o kubaturze powyżej 2500 m^3 wynosi: 20 dm^3/s. Sieć wodociągowa do celów przeciwpożarowych powinna zapewnić wymaganą wydajność przez co najmniej 2 godziny.
W obiekcie, każda kondygnacja jest wyposażona w hydranty wewnętrzne.

Kontrola systemu :
Doroczne przeglądy i konserwacje powinny być przeprowadzone przez konserwatora sprzętu gaśniczego z uprawnieniami, który określi;1/ czy hydrant nie jest zastawiony, uszkodzony, czy elementy nie są skorodowane lub przeciekające,
2/ czy instrukcje obsługi są czyste i czytelne ,
3/ czy miejsce usytuowania jest wyraźnie oznakowane,
4/ czy wąż na całej długości nie wykazuje uszkodzeń, zniekształceń, zużycia ani pęknięć,
5/ czy zawory hydrantów znajdują się na wysokości 1,35 ± 0,lm od poziomu podłogi,
6/ czy szafka nie nosi oznak uszkodzenia i czy drzwiczki szafki łatwo się otwierają;
7/ czy prądownica jest właściwego typu i czy łatwo się nią posługiwać ;

Okresowe przeglądy i konserwacje instalacji (co 5 lat) wszystkie węże - powinny być poddane próbie ciśnieniowej na maksymalne ciśnienie robocze instalacji zgodnie z PN-EN 671-1 i PN-EN 671-2.
Minimalna wydajność wody mierzona na wylocie prądownicy powinna wynosić ;

- dla hydrantu 25 - 1 dm^3/s

Ciśnienie na zaworze hydrantowym położonym najniekorzystniej ze względu na wysokość i opory hydrauliczne, nie powinno być mniejsze niż 0,2 MPa.

4/ PODRĘCZNY SPRZĘT GAŚNICZY

Zgodnie § 32 ust. 1 rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2010r. Nr 109, poz.719) obiekty zaliczone do kategorii zagrożenia ludzi a w tym obiekty użyteczności publicznej powinny i zamieszkania zbiorowego być wyposażone w gaśnice w przeliczeniu jednostki środka gaśniczego 2 kg lub 3 dm^3 na każde 100 m^2 powierzchni strefy pożarowej. Gaśnice przenośne powinny spełniać wymagania Polskich Norm będących odpowiednikami norm europejskich (EN) .

Rodzaj gaśnic powinien być dostosowany do gaszenia tych grup pożarów, określonych w Polskich Normach dotyczących podziału pożarów, które mogą wystąpić w obiekcie.

Określając rodzaj i typ podręcznego sprzętu gaśniczego należy kierować się zasadą, że:

- Do gaszenia pożarów grupy A (w których występuje zjawisko spalania żarowego np. drewna, papieru, tkanin) stosuje się zamiennie gaśnice płynowe, pianowe lub proszkowe (wypełnione proszkiem fosforowanym),
- Do gaszenia pożarów grupy B (cieczy palnych i substancji stałych topiących się) stosuje się zamiennie gaśnice płynowe, śniegowe, proszkowe,
- Do gaszenia pożarów grupy C (gazów palnych) stosuje się zamiennie gaśnice płynowe, pianowe, śniegowe, proszkowe,
- Do gaszenia pożarów grupy D (metali) stosuje się zamiennie gaśnice, śniegowe, proszkowe,
- Do gaszenia pożarów grupy F (tłuszczów i olejów w urządzeniach kuchennych),

Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991roku „0 ochronie przeciwpożarowej" (Dz. U. z 2009r. Nr 178, poz. 1380 z późn. zm.) - właściciel, zarządca lub użytkownik budynku, obiektu lub terenu, zapewniając jego ochronę przeciwpożarową, obowiązany jest między innymi do wyposażenia budynku, obiektu lub terenu w sprawny technicznie sprzęt pożarniczy i ratowniczy.

1. Gaśnice w obiektach powinny być rozmieszczone:

1) w miejscach łatwo dostępnych i widocznych, w szczególności:
   a)przy wejściach do budynków,
   b)na klatkach schodowych,
   c)na korytarzach,
   d)przy wyjściach z pomieszczeń na zewnątrz;
2) w miejscach nie narażonych na uszkodzenia mechaniczne oraz działanie źródeł ciepła (piece, grzejniki);
3) w obiektach wielokondygnacyjnych - w tych samych miejscach na każdej kondygnacji, jeżeli pozwalają na to istniejące warunki.

2. Przy rozmieszczaniu gaśnic powinny być spełnione następujące warunki:

1) odległość z każdego miejsca w obiekcie, w którym może przebywać człowiek, do najbliższej gaśnicy nie powinna być większa niż 30 m;
2) do gaśnic powinien być zapewniony dostęp o szerokości co najmniej 1 m.

Sprzęt pożarniczy winien być oznakowany pożarniczymi znakami informacyjnymi zgodnie z PN -92 / N -01256 /Ol. -"Znaki bezpieczeństwa"

Kontrola systemu :

Urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice powinny być poddawane przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym zgodnie z zasadami określonymi w Polskich Normach dotyczących urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic.

Przeglądy techniczne i czynności konserwacyjne powinny być przeprowadzane w okresach i w sposób zgodny z instrukcją ustaloną przez producenta, nie rzadziej jednak niż raz w roku. Podstawa prawna :§ 3 ust. 2 rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2010r. Nr 109, poz.719).

Terminy i zakres kontroli urządzeń przeciwpożarowych przedstawia załącznik Nr 6.

Rozmieszczenie podręcznego sprzętu gaśniczego w UM w Szczytnie.

Lp.	Lokalizacja	Typ	Uwagi
1.	Parter, na korytarzu	GP - 6x	
2.	I piętro, na korytarzu	GP - 6x	
3.	II piętro, na korytarzu	GP - 6x	
4.	Strych	GP - 6x	
5.	Część podpiwniczona	GP - 6x	

Sprzęt gaśniczy powinien być nie rzadziej niż raz w roku lub zgodnie z zaleceniami producenta legalizowany przez uprawnionego konserwatora. Konserwacją sprzętu gaśniczego zajmuje się P. Marek Lipka, Zakład Usług Pożarniczych, 12 - 2 00 *Szczytno, ul. Drzymały 21, tel. 624 23 50.*

5/ INSTALACJA SYGNALIZACJI POŻARU

Obiekt nie jest wyposażony w instalację SSP - system sygnalizacji pożaru oraz monitoring pożarowy.

IV. Kwalifikacja pożarowa obiektu

Zgodnie z **§ 209, ust. 2** Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r, w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U. Nr 75 poz. 690 z późn. zm.) strefy pożarowe obiektu ze względu na przeznaczenie i sposób użytkowania kwalifikuje się do kategorii zagrożenia ludzi ZLIII -budynki – użyteczności publicznej niekwalifikowane do kategorii ZL I i ZL II .
ZL III - strefy pożarowe – użyteczności publicznej niekwalifikowane do kategorii ZL I i ZL II.

Potencjalne źródła powstania pożaru i drogi jego rozprzestrzeniania

Możliwości powstania pożaru mogą wynikać z:

1. Wad oraz awaryjnego stanu pracy instalacji urządzeń elektrycznych:
   - niewłaściwego wykonania,
   - braku bieżącej okresowej konserwacji,
   - stosowania prowizorycznej instalacji i urządzeń,
   - przeciążenia sieci zasilającej poprzez włączenie dużej ilości odbiorników energii do jednego obwodu,
   - stosowanie niewłaściwych urządzeń zasilających,
   - stosowania urządzeń ogrzewczych niezgodnie z zaleceniami producenta,
   - nie zachowania wymaganych odległości urządzeń ogrzewczych oraz żarowych punktów świetlnych od materiałów palnych.
2. Używania otwartego ognia:
   - palenia tytoniu w miejscach gdzie mogą znajdować się materiały palne,
   - zaprószenia ognia spowodowanego pozostawieniem żarzących się materiałów np. papieros, zapałka,
   - wykorzystywania urządzeń z otwartym ogniem, urządzeń grzewczych które mogą powodować krzesanie iskier, przy jednoczesnym występowaniu w tych pomieszczeniach materiałów palnych,
   - prowadzenia prac remontowo-budowlanych polegających na spawaniu, cięciu, rozgrzewaniu substancji, malowaniu i klejeniu z użyciem materiałów niebezpiecznych pożarowo,
3. Niewłaściwego magazynowania cieczy łatwopalnych oraz rozlewania ich w miejscach do tego celu nieprzystosowanych.
4. Magazynowania substancji reagujących ze sobą egzotermicznie tzn. wydzielających ciepło.
5. Przechowywania ciał stałych w sąsiedztwie materiałów posiadających zdolność samonagrzewania się.
6. Celowego działania w celu dokonania podpalenia.

Oprócz w/w przyczyn zagrożenia mogą powstawać w wyniku różnych trudnych do przewidzenia sytuacji, a szczególnie w pomieszczeniach technicznych i pomocniczych.

Rozwój pożaru w obiekcie jest uzależniony od zastosowanych rozwiązań techniczno budowlanych, które mogą sprzyjać lub ograniczać możliwość rozprzestrzeniania się ognia, dymu i gazów pożarowych pomiędzy poszczególnymi pomieszczeniami, kondygnacjami, oraz budynkami. Na szybkość rozprzestrzeniania ognia mają wpływ:

- palne elementy konstrukcyjne,
- materiały wykończeniowe i wyposażenia wnętrz o dużym stopniu palności,
- systemy instalacji użytkowych: wentylacyjnej, elektroenergetycznej, grzewczej,
- otwarte drogi komunikacyjne (korytarze, klatki schodowe),
- nieszczelne przewody kominowe.

V. Zapobieganie możliwości powstania pożaru

W celu nie dopuszczenia do powstania pożaru na terenie obiektu wszyscy są zobowiązani do przestrzegania następujących zasad bezpieczeństwa pożarowego.
W obiektach i na terenie przylegającym do nich zabronione jest wykonywanie czynności, które mogą spowodować pożar, ułatwić jego rozprzestrzenianie się, utrudnić prowadzenie działań ratowniczych lub ewakuacji, a w szczególności:

- używanie otwartego ognia i palenie tytoniu poza miejscami wyznaczonymi przez właściciela lub zarządcę oznaczonymi napisami informacyjnymi,
- prowadzenia prac niebezpiecznych pożarowo niezgodnie z zasadami określonymi w rozdziale VII,
- spalanie śmieci i odpadów w miejscu umożliwiającym zapalenie się w pobliżu materiałów i obiektów,
- rozgrzewania za pomocą ognia otwartego smoły i innych materiałów w odległości mniejszej niż 5 metrów od obiektu,
- mycia posadzek przy użyciu benzyny lub innych rozpuszczalników palnych oraz prania odzieży roboczej w benzynie,
- składowania materiałów palnych w odległości mniejszej niż 0,5 metra od urządzeń i instalacji których powierzchnie zewnętrzne mogą nagrzewać się do temperatury przekraczającej 100°C oraz kablowych linii elektroenergetycznych o napięciu powyżej 1 kV, przewodów uziemiających i przewodów odprowadzających instalacji odgromowych,
- składowanie materiałów palnych na drogach komunikacji ogólnej służących celom ewakuacji,
- uniemożliwianie lub ograniczanie dostępu do urządzeń przeciwpożarowych (hydranty, gaśnice itp.), wyjść ewakuacyjnych, wyłączników i tablic rozdzielczych prądu elektrycznego oraz głównych zaworów gazu,
- ustawianie na klatkach schodowych jakichkolwiek przedmiotów utrudniających ewakuację,
- zamykanie drzwi ewakuacyjnych w sposób uniemożliwiający ich natychmiastowe użycie,
- użytkowanie elektrycznych urządzeń ogrzewczych ustawianych bezpośrednio na podłożu palnym z wyjątkiem urządzeń eksploatowanych zgodnie z warunkami technicznymi określonymi przez producenta,
- stosowanie na osłony punktów świetlnych materiałów palnych z wyjątkiem materiałów trudno zapalnych, jeżeli zostaną umieszczone w odległości co najmniej 0,05 m od żarówki,
- przeciążanie instalacji elektroenergetycznych oraz eksploatowanie instalacji i urządzeń uszkodzonych,
- używanie lub przechowywanie materiałów niebezpiecznych pożarowo poza miejscami wyznaczonymi i w ilościach przekraczających dopuszczalne wielkości.

VI. Zasady zabezpieczania prac pożarowo niebezpiecznych

Zasady zabezpieczenia prac niebezpiecznych pożarowo określa Burmistrz Miasta. Pod pojęciem prac niebezpiecznych pożarowo należy rozumieć wszelkie prace prowadzone poza wyznaczonymi do tego celu miejscami, które mogą spowodować bezpośrednie zagrożenie pożarem lub wybuchem. Do prac tych zaliczamy w szczególności:

- prace remontowo budowlane z użyciem ognia otwartego prowadzone wewnątrz obiektu, na przyległym do niego terenie, gdzie występują materiały palne,
- prace z zastosowaniem gazów, cieczy i pyłów palnych, przy których mogą powstawać mieszaniny wybuchowe np.: malowanie, lakierowanie, klejenie,
- wszelkie prace prowadzone w strefach zagrożonych wybuchem,
- prace z ogniem otwartym, podczas których występuje iskrzenie lub nagrzewanie, np.: spawanie, cięcie gazowe i elektryczne,
- podgrzewanie instalacji, urządzeń i zaworów substancjami palnymi,
- konserwacja dachów z podgrzewaniem smoły i lepików itp.
- spalanie materiałów, rozpalanie ognisk,
- używanie materiałów pirotechnicznych,
- suszenie materiałów i substancji palnych,
- prace porządkowe związane z usuwaniem materiałów niebezpiecznych pożarowo.

Do przestrzegania postanowień instrukcji zobowiązani są wszyscy pracownicy uczestniczący bezpośrednio lub pośrednio w wykonywaniu prac pożarowo niebezpiecznych, osoby nadzorujące przebieg tych prac oraz użytkownicy obiektu i pomieszczeń, gdzie prace są prowadzone.

Wytyczne zabezpieczenia prac pożarowo- niebezpiecznych:

Przed przystąpieniem do wykonywania w/w prac poszczególne pomieszczenia oraz budynek musza być odpowiednio przygotowane. Przygotowanie to polega na:

- oczyszczeniu pomieszczeń lub miejsc gdzie będą wykonywane prace z wszelkich palnych materiałów lub zanieczyszczeń,
- usunięciu na bezpieczną odległość od miejsca prowadzenia prac wszelkich przedmiotów palnych lub niepalnych w opakowaniach palnych,
- zabezpieczeniu przed działaniem rozprysków spawalniczych wszelkich urządzeń lub materiałów palnych, których usunięcie na bezpieczną odległość nie jest możliwe, poprzez osłonięcie ich np.: arkuszami blachy, kocami gaśniczymi lub innym materiałem izolacyjnym niepalnym,
- sprawdzeniu czy znajdujące się w sąsiednich pomieszczeniach materiały lub przedmioty podatne na zapalenie w skutek przewodnictwa cieplnego lub rozprysków spawalniczych nie wymagają zastosowania lokalnych, dodatkowych zabezpieczeń,
- uszczelnieniu materiałami niepalnymi wszelkich przelotowych otworów instalacyjnych, kablowych, wentylacyjnych itp. znajdujących się w pobliżu miejsca prowadzenia prac,
- zabezpieczeniu przed rozpryskami lub uszkodzeniami mechanicznymi kabli, przewodów elektrycznych, gazowych oraz instalacyjnych z palną izolacją o ile znajdują się w zasięgu zagrożenia,
- sprawdzeniu czy w miejscu planowania prac nie prowadzono tego dnia prac malarskich lub innych przy użyciu substancji łatwo zapalnych,
- przygotowaniu w miejscu wykonywania prac między innymi:

- napełnionych wodą metalowych pojemników na rozgrzane odpadki drutu spawalniczego, elektrod itp.,
- materiałów osłonowych izolacyjnych niezbędnych przy zabezpieczeniu toku prac,
- niezbędnego sprzętu pomiarowego np. do pomiaru stężenia par i gazów palnych w rejonie prowadzenia prac,
- podręcznego sprzętu gaśniczego w ilościach oraz asortymencie zależnym od wielkości występującego zagrożenia,
- zapewnieniu stałej drożności przejść i wyjść ewakuacyjnych z miejsc prowadzenia prac.

Przy wykonywaniu prac pożarowo niebezpiecznych z użyciem cieczy, gazów i pyłów mogące stworzyć z powietrzem mieszaniny wybuchowe należy przestrzegać następujących zasad:

- w miejscu prac mogą znajdować się tylko niezbędne ilości w/w substancji z niewielkim zapasem umożliwiającym utrzymanie ciągłości prac,
- zapas substancji powinien być przechowywany w niepalnych szczelnych opakowaniach,
- pozostawienie opróżnionych opakowań na stanowisku pracy jest zabronione,
- po zakończeniu prac wszelkie pojemniki, naczynia należy szczelnie zamknąć oraz zabezpieczyć przed dostępem osób postronnych,
- w pomieszczeniach należy zapewnić wymaganą wentylację,
- prace mogą być prowadzone wyłącznie wtedy, gdy stężenie par, cieczy lub gazów w pomieszczeniu nie przekracza 10 % ich dolnej granicy wybuchowości

Pracodawca wyznacza osobę odpowiedzialną za sprawowanie nadzoru nad przebiegiem prac niebezpiecznych pożarowo. Powinna ona w szczególności:

- znać obowiązujące przepisy przeciwpożarowe oraz nadzorować ich przestrzeganie przez podległych pracowników,
- dopilnować, aby przed przystąpieniem do prac zostały wykonane wszelkie zalecenia w zakresie zabezpieczenia obiektu lub stanowisk, przewidziane w protokole zabezpieczenia prac,
- sprawdzać zabezpieczenie przeciwpożarowe stanowisk prac oraz wydawać polecenia gwarantujące natychmiastowe usunięcie stwierdzonych niedociągnięć i nieprawidłowości,
- wstrzymać prace z chwilą stwierdzenia sytuacji stwarzającej niebezpieczeństwo powstania pożaru do czasu usunięcia zaniedbań,
- brać udział w kontroli stanowisk, pomieszczeń lub terenu po zakończeniu prac pożarowo niebezpiecznych,

Do obowiązku wykonawcy prac pożarowo niebezpiecznych należy w szczególności:

- sprawdzenie czy sprzęt i narzędzia są technicznie sprawnie i należycie zabezpieczone przed możliwością zainicjowania i rozprzestrzenienia się pożaru,
- ścisłe przestrzeganie zaleceń zawartych w protokole i zezwoleniu na prowadzenie prac,
- znajomość przepisów przeciwpożarowych, obsługi podręcznego sprzętu gaśniczego oraz zasad postępowania w przypadku powstania pożaru,
- sprawdzenie przed przystąpieniem do prac czy zostały wykonane wszystkie zabezpieczenia przewidziane dla danego rodzaju pracy,
- ścisłe przestrzeganie wytycznych zabezpieczenia ustalonych dla danego rodzaju prac,
- rozpoczynanie prac tylko po otrzymaniu pisemnego zezwolenia względnie na wyraźne polecenie bezpośredniego przełożonego kierującego tokiem prac,
- poinstruowanie pomocników o wymaganiach przeciwpożarowych obowiązujących dla wykonywanego rodzaju prac,
- przerwanie pracy w przypadku stwierdzenia sytuacji lub warunków umożliwiających powstanie i rozprzestrzenianie pożaru oraz zgłoszenie tego faktu przełożonemu,

- meldowanie bezpośredniemu przełożonemu o zakończeniu prac niebezpiecznych pożarowo oraz informowanie o ewentualnych faktach zainicjowania ognia, ugaszonego w czasie wykonywania prac,
- dokładne sprawdzenie po zakończeniu pracy stanowiska i jego otoczenia w celu twierdzenia czy podczas wykonywania prac nie zainicjowano pożaru,
- wykonywanie wszelkich poleceń przełożonych i organów kontrolnych w sprawach związanych z zabezpieczeniem przeciwpożarowym prac i czynności pożarowo niebezpiecznych

Po zakończeniu prac w pomieszczeniu oraz w pomieszczeniach sąsiednich należy przeprowadzić dokładną kontrolę mającą na celu stwierdzenie, czy nie pozostawiono tlących się lub żarzących cząstek w rejonie prowadzenia prac, czy nie występują jakiekolwiek objawy pożaru, oraz czy sprzęt np. spawalniczy został zdemontowany, odłączony od źródeł zasilania i należycie zabezpieczony przed dostępem osób postronnych. Kontrole taką należy przeprowadzić również po upływie 4 godzin, a następnie 8 godzin licząc od czasu zakończenia prac. Szczegółowy czasookres i ilość kontroli określa komisja w protokole zabezpieczenia prac pożarowo niebezpiecznych w zależności od stopnia zagrożenia.

Prace powinny być wykonywane wyłącznie przez osoby posiadające wymagane kwalifikacje, upoważnione do wykonywania prac, a sprzęt powinien być sprawny technicznie i zabezpieczony przed możliwością powstania pożaru.

PROTOKÓŁ NR .....

ZABEZPIECZENIA PRZECIWPOŻAROWEGO PRAC NIEBEZPIECZNYCH POŻAROWO

1. Nazwa i określenie pomieszczenia i miejsca, w którym przewiduje się wykonanie prac: .....
2. Technologia prac przewidzianych do realizacji:…….....
3. Właściwości pożarowe materiałów palnych występujących w pomieszczeniu (miejscu) prac: .....
4. Rodzaj elementów budowlanych(zapalność) występujących w danym pomieszczeniu lub rejonie przewidywanych prac niebezpiecznych pożarowo:…….
5. Rodzaj wykonywanych prac przez inne firmy w pomieszczeniach sąsiadujących z pomieszczeniami (miejscami) wykonywania prac niebezpiecznych pożarowo oraz sposoby zabezpieczeń obszarów sąsiadujących:
6. Sposób zabezpieczenia przeciwpożarowego pomieszczenia, stanowiska, urządzenia itp. na okres wykonywania prac niebezpiecznych pożarowo:
7. Ilość i rodzaj podręcznego sprzętu gaśniczego do zabezpieczenia toku prac niebezpiecznych pożarowo:
8. Środki i sposoby alarmowania współpracowników oraz Straży Pożarnej w przypadku powstania pożaru
9. Osoba/y/ odpowiedzialna/e/ za całokształt przygotowania zabezpieczenia przeciwpożarowego toku prac:
10. Osoba/y/ odpowiedzialna/e/ za nadzór nad stanem bezpieczeństwa pożarowego w toku wykonywania prac:
11. Osoba/y/ zobowiązana/e/ do przeprowadzania kontroli rejonu prac po ich zakończeniu: .....

PODPISY CZŁONKÓW KOMISJI
(imię i nazwisko, stanowisko)

.....
.....
.....
.....

Miejscowość ....., dnia .....

ZEZWOLENIE NR .....
NA PRZEPROWADZENIE PRAC NIEBEZPIECZNYCH POŻAROWO.

1. Miejsce pracy .....
(*kondygnacja, pomieszczenie, instalacja*)

2. Rodzaj pracy .....

3. Czas pracy: dnia ..... od godziny ..... do godziny

4. Zagrożenie pożarowe /wybuchowe/ w miejscu pracy .....
.

5. Sposób zabezpieczenia przed możliwością zainicjowania pożaru /wybuchu/ ……

6. Środki zabezpieczenia:
a) przeciwpożarowe .....
b) bhp .....
.....
c) inne .....
.....
7. Sposoby wykonania pracy .....
.....
.....

8. Odpowiedzialni za:

a) przygotowanie miejsca pracy, środków zabezpieczających i zabezpieczenie toku prac niebezpiecznych pożarowo:

Nazwisko i imię .....Wykonano. Podpis .....

b) wyłączenie rejonu prac spod napięcia

Nazwisko i imię .....Wykonano. Podpis .....

c) dokonanie analizy stężenia par cieczy, gazów, pyłów w zakresie występowania niebezpiecznych stężeń:

Nazwisko i imię .....Wykonano. Podpis .....

d) stosowanie środków zabezpieczających organizację pracy i instruktaż:

Nazwisko i imię ..... Przyjąłem do wykonania. Podpis……..

9. Zezwalam na rozpoczęcie prac w dniu(ach) ..... od godziny …… do godziny .....

(Zezwolenie jest ważne tylko po złożeniu podpisów przez osoby wymienione w pkt. 8).

.....	.....
wnioskujący	Przewodniczący Komisji

10. Prace zakończono w dniu ..... o godzinie .....

Wykonawca .....

11. Stanowisko pracy i jego otoczenie zostało sprawdzone i nie stwierdzono zaniedbań mogących zainicjować pożar.

Stwierdzam odebranie robót	Skontrolował
.....	.....
podpis	podpis

UWAGA: odbierający przekazuje zezwolenie Przewodniczącemu Komisji celem włączenia do akt.

VII. Zasady rozmieszczenia i użycia podręcznego sprzętu gaśniczego

Spalanie jest procesem chemicznym, w którym tlen z powietrza łączy się z materiałem palnym, czemu towarzyszy wydzielanie ciepła, światła i gazowych produktów spalania. Warunkiem zainicjowania spalania jest dostarczenie do układu bodźca energetycznego np. w postaci ciepła. Proces spalania już zainicjowany rozwija się dalej samoistnie. Jego przerwanie można osiągnąć poprzez:

- usunięcie materiału palnego lub uczynienie go niepalnym w lokalnie występujących warunkach,
- eliminowanie bodźca termicznego podtrzymującego proces spalania (chłodzenie),
- odcięcie dostępu tlenu do strefy spalania.

Wymienione wyżej czynności stanowią istotę techniki gaszenia pożarów, przy czym podręczny sprzęt gaśniczy spełnia w tej technice rolę zasadniczą w sytuacjach, kiedy istnieje możliwość ugaszenia pożaru w zarodku, tj. w początkowej fazie jego trwania.

W zależności od rodzaju palącego się materiału i sposobu jego spalania, pożary zostały podzielone na cztery grupy oznaczone literami A,B,C, D i F:

- **grupę A** stanowią pożary ciał stałych pochodzenia organicznego, przy spalaniu których, obok innych zjawisk występuje żarzenie, np. pożary drewna, papieru, tworzyw sztucznych, tkanin itp.;
- **grupę B** stanowią pożary cieczy palnych i substancji stałych topiących się wskutek ciepła wydzielanego przy pożarze, np. pożary benzyn, alkoholu, lakierów, rozpuszczalników, olejów, tłuszczy, smarów itp.;
- **grupę C** stanowią pożary gazów palnych, np. pożary metanu, acetylenu, wodoru, gazu ziemnego i in.;
- **grupę D** stanowią pożary metali lekkich i innych substancji reagujących z wodą, np. pożary sodu, magnezu, itp;
- **grupę F** stanowią pożary tłuszczów i olejów w urządzeniach kuchennych

Sprzęt gaśniczy oznacza się literowym symbolem grup pożarów do zwalczania, których sprzęt ten jest przeznaczony.

Najczęściej stosowanym podręcznym sprzętem gaśniczym są gaśnice, agregaty gaśnicze, hydronetki wodne i koce gaśnicze. Gaśnice i agregaty, w zależności od zastosowanego w nich środka gaśniczego można podzielić na:

Gaśnice i agregaty śniegowe - w których środkiem gaśniczym jest sprężony dwutlenek węgla; działanie gaśnicze polega na obniżeniu stężenia tlenu poprzez wprowadzenie do strefy spalania dwutlenku węgla oraz efekcie chłodzącym uzyskiwanym przy rozprężaniu gazu;

Gaśnice i agregaty proszkowe - w których środkiem gaśniczym są proszki; ich działanie gaśnicze polega na chemicznym spowalnianiu procesu palenia na drodze chemicznej;

Gaśnice i agregaty pianowe (na pianę mechaniczną lub chemiczną) - otrzymywana przy ich zastosowaniu piana schładza materiał palny i izoluje go od utleniacza;

Przy doborze i rozmieszczeniu podręcznego sprzętu gaśniczego należy się kierować zasadami ogólnymi określonymi w Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 07 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz.U. Nr 109 poz. 719).

W budynku co najmniej jedna jednostka sprzętu o masie środka gaśniczego 2 kg (lub 2 dm^3) powinna przypadać na każde 100 m^2 powierzchni chronionej.

Dla konkretnych, właściwych dla danego obiektu warunków ilości sprzętu należy określać indywidualnie, uwzględniając podział na pomieszczenia i stanowiska pracy, łatwość dostępu do sprzętu i poziom występującego zagrożenia;

Przy gaszeniu należy pamiętać o następujących zasadach:

- kierować strumień środka gaśniczego na palące się przedmioty lub obiektu od strony zewnętrznej (skrajnej) w kierunku do środka,
- przy gaszeniu przedmiotów ustawionych pionowo należy gasić od góry w dół,
- należy używać środków gaśniczych przeznaczonych do gaszenia danej grupy pożarów.

Grupa	Rodzaj palącego się materiału	Rodzaj środka gaśniczego
A	ciała stałe pochodzenia organicznego, przy spalaniu których występuje zjawisko żarzenia (drewno, papier itp. materiały)	woda, piana gaśnicza, proszek gaśniczy, dwutlenek węgla
B	ciecze palne i substancje stałe topniejące wskutek ciepła (rozpuszczalniki, pasty do podłogi, topiące się tworzywa sztuczne)	piana gaśnicza, proszek gaśniczy, dwutlenek węgla, halon
C	gazy palne (gaz miejski, metan, propan-butan)	proszek gaśniczy, dwutlenek węgla, halon
E	pożary ABC występujące w obrębie urządzeń pod napięciem	proszek gaśniczy, dwutlenek węgla, halon
F	tłuszcze i oleje w urządzeniach kuchennych	środki syntetyczne AFFF

Zasady gaszenia ognia za pomocą podręcznego sprzętu gaśniczego

	Dobrze	Źle
Gaś ogień w kierunku wiatru (z wiatrem).		
Palące się powierzchnie gaś rozpoczynając od brzegu.	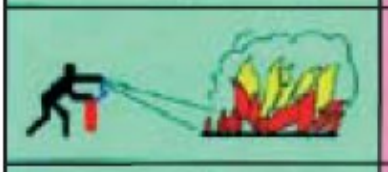	
Pożary substancji kapiących i płynnych gaś strumieniem skierowanym od góry do dołu.		
Pożary ścian gaś strumieniem skierowanym od dołu do góry.		
Stosuj wystarczającą liczbę gaśnic - nigdy jedną po drugiej.		
Zwracaj uwagę na możliwość ponownego rozpalenia się ognia.		
Nigdy nie wieszaj gaśnic po ich użyciu na stałe miejsce. Najpierw należy zlecić ich ponowne napełnienie.		

VIII. Sposób poddawania przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym stosowanych w obiekcie urządzeń przeciwpożarowych oraz gaśnic

Urządzenia przeciwpożarowe w obiekcie powinny być wykonane zgodnie z projektem uzgodnionym pod względem ochrony przeciwpożarowej przez rzeczoznawcę do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych, a warunkiem dopuszczenia do ich użytkowania jest przeprowadzenie odpowiednich dla danego urządzenia prób i badań potwierdzających prawidłowość ich działania.

Urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice powinny być poddawane przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym zgodnie z zasadami określonymi w Polskich Normach dotyczących urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic, w odnośnej dokumentacji techniczno-ruchowej oraz instrukcjach obsługi.

Przeglądy techniczne i czynności konserwacyjne, powinny być przeprowadzane w okresach i w sposób zgodny z instrukcją ustaloną przez producenta, nie rzadziej jednak niż raz w roku.

Węże stanowiące wyposażenie hydrantów wewnętrznych powinny być raz na 5 lat poddawane próbie ciśnieniowej na maksymalne ciśnienie robocze, zgodnie z Polską Normą dotyczącą konserwacji hydrantów wewnętrznych.

Wewnętrzna instalacja hydrantowa.

Kontrola rutynowa przez osoby odpowiedzialne

Odpowiedzialna osoba lub jej reprezentant powinna prowadzić regularną kontrolę wszystkich zaworów hydrantowych i hydrantów w odstępach czasu zależnych od warunków otoczenia oraz ryzyka (zagrożenia) pożarowego w celu upewnienia się, że hydranty i wyposażenie:

są na swoim miejscu,
są nie zastawione, widoczne, mają czytelne oznakowanie i instrukcję,
nie mają widocznych uszkodzeń, korozji lub wycieków.

Osoba odpowiedzialna powinna podjąć niezwłoczne działania w celu usunięcia zauważonych nieprawidłowości.

W celu dostosowania się do wymagań producenta hydrantów lub instalacji, osoba odpowiedzialna powinna sporządzić plan ukazujący dokładną lokalizację i dane techniczne instalacji.

Przeglądy i konserwacja

1. Doroczne przeglądy i konserwacje

Przeglądy i naprawy powinny być przeprowadzane przez kompetentny personel.

Hydrant powinien być zamknięty (zakręcony) i pod ciśnieniem. Należy sprawdzić czy:

a) urządzenia są nie zastawione, nie uszkodzone , elementy nie są skorodowane, nie ma przecieków
b) instrukcja obsługi jest czysta i czytelna
c) miejsce umieszczenia jest oznakowane
d) mocowania do ściany są odpowiednie, nie są obruszone i trzymają pewnie
e) wypływ wody jest równomierny i dostateczny (wskazane jest użycie wskaźnika wypływu oraz miernika ciśnienia)
f) miernik ciśnienia (jeżeli jest zastosowany) pracuje prawidłowo i w swoim zakresie pomiarowym
g) wąż na całej długości nie wykazuje uszkodzeń, zniekształceń, zużycia czy pęknięć. Jeżeli wąż wykazuje jakieś uszkodzenia powinien być wymieniony na nowy lub poddany próbie ciśnieniowej na maksymalne ciśnienie robocze.
h) zaciski lub taśmowanie węża jest prawidłowe i właściwie zaciśnięte
i) bęben węża obraca się lekko w obu kierunkach
φ) dla bębnów z wahliwym zamocowanie sprawdzić czy oś (zamocowanie) obraca się łatwo i czy bęben obraca się o 180°
k) przy bębnach ręcznych sprawdzić czy zawór odcinający jest właściwego typu i czy działa łatwo i prawidłowo
l) przy bębnach automatycznych sprawdzić pracę zaworu automatycznego oraz sprawdzić właściwą pracę serwisowego zaworu odcinającego
m) sprawdzić stan przewodów zasilających w wodę (rurociągów), szczególną uwagę zwrócić na odcinki elastyczne czy nie wykazują oznak zużycia lub zniszczenia
n) jeżeli jest skrzynka hydrantowa (obudowa) sprawdzić, czy nie jest uszkodzona i czy drzwiczki łatwo się zamykają
o) sprawdzić, czy prądownica jest właściwego typu i czy prawidłowo pracuje
p) sprawdzić pracę prowadnic węża, upewnić się, że są właściwie i pewnie zamocowane
q) pozostawić hydranty i instalację w stanie gotowym do natychmiastowego użycia. Jeżeli konieczne są poważniejsze naprawy zawór hydrantowy lub hydrant powinien być oznakowany "NIECZYNNY" i kompetentna osoba powinna powiadomić o tym użytkownika/właściciela.

2. Okresowe przeglądy i konserwacje instalacji

Co 5 lat wszystkie węże, a hydranty, co rok powinny być poddane próbie ciśnieniowej na maksymalne ciśnienie robocze instalacji zgodnie z EN 671-1 i EN 671-2.

3. Dokumentowanie przeglądów i konserwacji

Po przeglądzie i przeprowadzeniu niezbędnych prac konserwacyjnych hydranty i instalacja powinny być przez kompetentne osoby oznakowane "SPRAWDZONE". Osoby odpowiedzialne powinny przechowywać zapisy o wszystkich przeglądach instalacji. Książka kontroli powinna zawierać:

- datę (miesiąc i rok) przeglądu i testów
- zapis wyników testów
- wykaz i data zainstalowania części zamiennych
- data (miesiąc i rok) następnego przeglądu i testów
- wykaz wszystkich hydrantów i zaworów hydrantowych

4. Zabezpieczenie przeciwpożarowe w czasie kontroli i konserwacji

Ponieważ przegląd i konserwacja mogą okresowo zmniejszyć efektywność zabezpieczenia przeciwpożarowego należy:

- zależnie od przewidywanego zagrożenia pożarowego, tylko określona liczba (ograniczona część) zaworów (hydrantów) powinna podlegać równocześnie remontowi na danej powierzchni
- należy zapewnić dodatkowe (zastępcze) przedsięwzięcia zabezpieczające oraz przeprowadzić dodatkowy instruktaż na czas remontu oraz na okres braku zasilania w wodę.

5. Usuwanie usterek

Do naprawy instalacji można używać tylko części zamienne (np. węże, prądownice, zawory) posiadające stosowne aprobaty i dopuszczenia pochodzące od dostawcy urządzenia.

Uwaga: Podstawą jest usunięcie wszystkich stwierdzonych usterek w jak najkrótszym czasie, tak by instalacja gaśnicza jak najszybciej była we właściwym stanie.

6. Etykietki kontroli i konserwacji

Konserwacja i przegląd powinny być zapisane na wywieszce (naklejce), która nie może zakrywać żadnych oznaczeń producenta.

Na wywieszce (naklejce) należy umieścić:

słowo "SPRAWDZONE"
nazwę i adres dostawcy urządzenia (patrz definicje)
jednoznaczna identyfikacja osoby kompetentnej (konserwatora)
datę (miesiąc i rok) ważności przeglądu

Podręczny sprzęt gaśniczy.

1. Definicje.
Autoryzacja – jest to zezwolenie producenta na odtwarzanie wzorca, który uzyskał certyfikat w CNBOP, a odtwarzanie jego sprawności może być wykonywane tylko przy użyciu części zamiennych wyprodukowanych przez posiadacza certyfikatu.

Autoryzowany zakład serwisowy (A.Z.S.) – zakład, który uzyskał autoryzację na wykonywanie czynności serwisowych podręcznego sprzętu gaśniczego produkowanego przez autoryzujących ten zakład producentów. Zakład winien posiadać bazę techniczne wyposażoną w wymagany sprzęt techniczny niezbędny do serwisu gaśnic oraz przeszkolony personel.

Postępowanie autoryzacyjne – zespół czynności organizacyjno – technicznych, których celem jest przygotowanie dokumentacji niezbędnej do wydania przez producentów decyzji o przyznaniu lub nie przyznaniu autoryzacji.

Zespół autoryzacyjny – zespół składający się z przedstawicieli producentów, którego zadaniem jest nadzór nad postępowaniem autoryzacyjnym. Do zadań zespołu należy również przeprowadzanie kontroli A.Z.S.

Przegląd – okresowe (zgodne z instrukcją producentów) sprawdzenie stanu technicznego gaśnic i agregatów gaśniczych, mające na celu stwierdzenie ich sprawności technicznej zapewniającej właściwe działanie w chwili użycia. Czynności te kończy informacja zamieszczona na gaśnicy lub agregacie gaśniczym (kontrolka).

Konserwacja – czynności, jakie musi podjąć konserwator, by przywrócić sprawność techniczną gaśnicy lub agregatu gaśniczego bez konieczności przeprowadzania naprawy. W ramach konserwacji dokonuje się n.p. wymiany podzespołów bez naruszania plomb w gaśnicy lub agregacie gaśniczym. Konserwacja jest integralną częścią przeglądu.
Naprawa – zespół czynności warsztatowych, których celem jest przywrócenie funkcji użytkowej jednostce podręcznego sprzętu gaśniczego.

W ramach naprawy dokonuje się:
- demontaż gaśnicy lub agregatu gaśniczego
- wymiana środka gaśniczego
- montaż gaśnicy lub agregatu gaśniczego
- czyszczenie, malowanie, badania wytrzymałościowe zbiornika
- znakowanie gaśnicy lub agregatu gaśniczego (etykiety, kontrolki, plomby).

Naprawę wykonuje się, gdy:
- czynności konserwacyjne nie gwarantują przywrócenia sprawności technicznej gaśnicy lub agregatu gaśniczego (n.p. uszkodzenia mechaniczne)
- gaśnica lub agregat gaśniczy zostały użyte
- cechy identyfikujące stan techniczny gaśnicy lub agregatu gaśniczego (n.p. plomby, kontrolki) zostały usunięte lub zniszczone
- minął termin gwarantowanej sprawności technicznej gaśnicy lub agregatu gaśniczego (n.p. termin przydatności środka gaśniczego, termin legalizacji zbiornika.

Nie wolno wykonywać naprawy gaśnicy lub agregatu gaśniczego polegającej na:
- spawaniu elementów(n.p. wieszaki, uchwyty, łatanie dziur)
- prostowaniu trwałych odkształceń
- wymianie elementów lub podzespołów na nieoryginalne.

Terminy.

Przegląd
Pierwszy przegląd gaśnic i agregatów gaśniczych przeprowadza się ***przed upływem 12 miesięcy*** od daty produkcji.
Drugi przegląd i następne gaśnic i agregatów gaśniczych przeprowadza się, ***co 12 miesięcy.***
Konserwacja
Przeprowadza się w przypadku występowania takiej potrzeby – ***nie określa się terminów.***
Naprawa
Przeprowadza się w przypadku występowania takiej potrzeby – ***nie określa się terminów.***

Uwaga:
W uzasadnionych przypadkach, które mogą mieć wpływ na pogorszenie stanu technicznego, technicznego tym samym skuteczności gaśniczej, terminy przeglądów podręcznego sprzętu gaśniczego mogą ulec skróceniu. Decyzję w tym zakresie podejmuje właściciel lub administrator obiektu wydając stosowną instrukcję określającą terminy przeglądy i naprawy.
Taka sytuacja może mieć miejsce między innymi w:

- przemyśle chemicznym
- gospodarce morskiej
- górnictwie
- niekorzystnych warunkach klimatycznych
- obiektach o szczególnym zagrożeniu pożarowym.

4. Kontrola rutynowa prowadzona przez osoby odpowiedzialne.

Odpowiedzialna osoba lub jej reprezentant powinna prowadzić regularną kontrolę wszystkich gaśnic i agregatów gaśniczych w odstępach czasu zależnych od warunków otoczenia oraz ryzyka (zagrożenia) pożarowego w celu upewnienia się, że gaśnice i agregaty gaśnicze:

- są na swoim miejscu,
- są nie zastawione, widoczne, mają czytelne oznakowanie i instrukcję,
- nie mają widocznych uszkodzeń, korozji lub wycieków.

Osoba odpowiedzialna powinna podjąć niezwłoczne działania w celu usunięcia zauważonych nieprawidłowości.

IX. Zasady prowadzenia ewakuacji

Budynek UM jest obiektem, na terenie, którego przebywają ludzie w różnych grupach wiekowych. Warunki techniczne obiektu, mogą spowodować w przypadku powstania pożaru szybkie i całkowite zadymienie. Powyższe uwarunkowania powodują, że sprawna organizacja i przeprowadzenie akcji ewakuacyjnej wymaga dobrego przygotowania i przeprowadzenia w taki sposób, aby nie dopuścić do powstania chaosu i paniki. Dlatego też przed podjęciem decyzji o ewakuacji osoba odpowiedzialna za jej przeprowadzenie musi ocenić istniejące warunki. W czasie pożaru należy dążyć do prowadzenia ewakuacji ze strefy najbardziej zagrożonej.

- **Czynniki powodujące utrudnienia w ewakuacji ludzi:**

Zadymienie pomieszczeń i dróg ewakuacyjnych - dym i znajdujące się w nim gazy pożarowe, które są produktami spalania rozprzestrzeniają się bardzo szybko i przenikają do odległych od miejsca pożaru części budynku poprzez otwory instalacyjne w ścianach i stropach, szczeliny w drzwiach, a także poprzez klatki schodowe łączące poszczególne kondygnacje. Dym jest często zwiastunem pożaru, którego źródło bywa ukryte lub niedostępne. Wpływa on drażniąco na drogi oddechowe wywołując kaszel i krztuszenie się, występuje łzawienie oczu, a z powodu małej przejrzystości utrudnione jest poruszanie się. Przebywanie ludzi w przestrzeni zadymionej stwarza psychozę lęku a nawet paniki w obawie zatrucia się, doznania obrażeń, zasłabnięcia lub śmierci. Gęstość zadymienia jest większa w górnej części pomieszczeń i na górnych kondygnacjach obiektu, gdzie dym przenika wraz z unoszącym się ciepłym powietrzem, nagrzanym w wyniku powstałego pożaru. Gęstość dymu może być tak duża, że niewidoczne stają się światła lamp zwieszonych pod stropami oraz znaki ewakuacyjne. Ponadto rozgrzane cząstki dymu są nośnikami ciepła, co powoduje, że dym na drodze swego rozprzestrzeniania może powodować zapalenie się znajdujących się tam materiałów palnych.
Toksyczne produkty rozkładu i spalania - powstają w warunkach pożaru w wyniku rozkładu termicznego materiałów wykończeniowych oraz elementów wyposażenia. Stanowią one największe niebezpieczeństwo dla życia ludzi, ponieważ często są bezbarwne i bezzapachowe. Szczególnie niebezpieczne są: tlenek węgla, cjanowodór, czterochlorek węgla, fozgen. Nawet przy niewielkich stężeniach powodują silne zatrucie organizmu, niedotlenienie mózgu, zaburzenia w oddychaniu i utratę przytomności.

Występowanie wysokich temperatur i płomienia - może powodować odcięcie dróg ewakuacyjnych. Jest naturalnym czynnikiem budzącym u ludzi strach, utrudnia lub uniemożliwia ewakuację, może powodować u ludzi zachowania nieracjonalne, niewspółmierne do realnego zagrożenia.

- **Zachowania się ludzi w warunkach zagrożenia.**

Reakcja ludzi w chwili wykrycia pożaru jest bardzo zróżnicowana i zależy od wielu czynników tj: płeć, wiek, pora dnia, znajomość obiektu, stopień oświetlenia. Również różnice w reakcjach poszczególnych ludzi na widok płomieni, występowanie dymu oraz na dźwięki towarzyszące pożarowi powinny być brane pod uwagę przez osoby organizujące i kierujące ewakuacją. Pożar to wypadek nagły powodujący zakłócenie normalnego funkcjonowania obiektu. Normalną reakcją jednostki jest zaskoczenie spowodowane tym, że nie można z góry przewidzieć, kiedy i gdzie on wystąpi. Zaskoczeniu może towarzyszyć przestrach spowodowany widokiem płomieni, dymem utrudniającym oddychanie i głosami przestraszonych ludzi. Jeżeli temu zjawisku nie będziemy przeciwdziałać może wystąpić panika, która jest sumarycznym przejawem zaskoczenia i przestrachu oraz obawy o własne życie. Osoby ulegające panice tracą panowanie nad swoim działaniem, tłoczą się przy wyjściach, tratują się, mogą być nieświadomie agresywne. W takiej sytuacji kierowanie ich działaniem staje się właściwie niemożliwe.

Poruszanie się w warunkach zadymienia.

W większości przypadków dym gromadzi się w górnej części pomieszczenia, a w przypadku dużej intensywności spalania, strefa zadymienia może ulec dużemu obniżeniu tak, że obejmie większość kubatury pomieszczenia. Przy silnym zadymieniu należy poruszać się w pozycji pochylonej, jak najbliżej posadzki pomieszczenia lub korytarzy, a w ekstremalnych przypadkach poruszać się czołgając. Aby ułatwić oddychanie zaleca się stosowanie mokrej chustki lub kawałka tkaniny najlepiej zwilżonego wodą, która posłuży za filtr powietrza. W przestrzeni zadymionej pionowej tj. klatkach schodowych należy wchodzić na czworakach i w tej samej pozycji schodzić tyłem. Sposób ten zapewnia lepszą orientację gdzie kończy się bieg schodów, szczególnie przy niedostatecznej widoczności. W przypadku poszukiwania w pomieszczeniu osób, które w nim pozostały, należy dokładnie sprawdzać miejsca, w których mogła schronić się osoba poszukiwana, a więc pod biurkiem w szafie, za zasłonami, a nawet w miejscach, które pozornie wydawałyby się niemożliwe. W przypadku wystąpienia zagrożenia powodującego konieczność przeprowadzenia ewakuacji osób i mienia decyzję o jej podjęciu podejmuje prezes lub jego zastępca. Decyzja o zarządzeniu ewakuacji musi uwzględniać informacje o zakresie ewakuacji, liczbie osób przewidzianych do ewakuacji, sposobach i kolejności opuszczania obiektu, a także musi określać drogi i kierunki oraz przewidywać możliwość zakwaterowania osób ewakuowanych w przypadku niesprzyjających warunków atmosferycznych.

Zasady ogłaszania ewakuacji.

W przypadku wystąpienia zagrożenia należy niezwłocznie powiadomić wszystkich pracowników przebywających na terenie ewakuowanego obiektu o powstaniu i charakterze występującego zagrożenia.

Do powiadomienia można użyć:

- W sposób głosowy kilkukrotnie powtarzając komunikat o ewakuacji.
- sieć telefoniczna wewnętrzna

W przypadku dużego zagrożenia należy dążyć do uruchomienia wszystkich możliwych sygnałów w celu zaalarmowania jak największej ilości osób.

Ogólne zasady organizacji akcji ewakuacyjnej:

- po ogłoszeniu sygnału o ewakuacji otworzyć wszystkie wyjścia z obiektu. Po otwarciu drzwi wychodzi na zewnątrz budynku, gdzie oczekuje na przybycie jednostek Państwowej Straży Pożarnej i udziela niezbędnych informacji dowódcy akcji,
- w pomieszczeniach należy wyłączyć wszystkie urządzenia, które mogą stwarzać dodatkowe zagrożenia podczas prowadzonych działań ratowniczo-gaśniczych. Za wykonanie tych czynności odpowiedzialni są: wszyscy pracownicy,
- pracownicy mają obowiązek jak najkrótszą drogą kierując się wskazaniami znaków ewakuacyjnych, opuścić budynek i udać do miejsca zbiórki osób ewakuowanych, na które wyznacza się teren za budynkiem. Opuszczając pomieszczenie pracownik powinien dokładnie sprawdzić, czy nikt w niej nie pozostał, pamiętając o tym, że niektóre osoby w sytuacji zagrożenia mogą ze strachu chować się pod biurkiem, za szafą lub pod zasłoną. Powinien również zabrać ze sobą szczególnie ważne dokumenty.
- wszystkie inne osoby przebywające na terenie obiektu po ogłoszeniu ewakuacji powinny opuścić budynek i udać się do miejsca zbiórki.

- w przypadku braku możliwości opuszczenia budynku ze względu na silne zadymienie dróg ewakuacyjnych lub wystąpienie innych czynników uniemożliwiających ewakuację

znajdujące się na jego terenie osoby powinny pozostać w pomieszczeniach, uszczelnić wszystkie miejsca przedostawania się do tego pomieszczenia dymu i starać się powiadomić osoby przebywające na zewnątrz o konieczności udzielenia pomocy. W takiej sytuacji należy unikać otwierania okien, co może spowodować zwiększoną ilość tlenu i przyspieszyć rozwój pożaru jak również należy bezwzględnie zachować spokój i nie dopuścić do powstania paniki,

- kierujący akcją ewakuacyjną wyznacza osoby odpowiedzialne za przebieg ewakuacji , ponadto ustala ewentualną potrzebę ewakuacji sprzętu i mienia, określają w tym celu sposoby, kolejność i rodzaj ewakuowanego mienia,
- w pierwszej kolejności należy ewakuować osoby z tych pomieszczeń, w których powstał pożar, lub które znajdują się na drodze jego rozprzestrzeniania się oraz z takich, z których wyjścia mogą zostać odcięte przez pożar lub zadymienie. Następnie należy ewakuować osoby począwszy od najwyższych kondygnacji. Należy dążyć do tego, aby wśród ewakuowanych w pierwszej kolejności były osoby o ograniczonej zdolności poruszania się, natomiast zamykać strumień ruchu powinny osoby najbardziej sprawne. Podczas ewakuacji z pomieszczeń strumienie ludzi należy kierować na poziome drogi ewakuacyjne (korytarze), a następnie zgodnie z kierunkami określonymi przez znaki ewakuacyjne na klatki schodowe i wyjścia poza obszar zagrożony lub na zewnątrz budynku,
- w przypadku zablokowania dróg ewakuacyjnych należy niezwłocznie dostępnymi środkami np.; telefonicznie, bezpośrednio lub przy pomocy osób znajdujących się na zewnątrz odciętej strefy powiadomić kierownika akcji ewakuacyjnej. Ludzi odciętych od wyjścia, którzy znaleźli się w tej strefie należy zebrać w pomieszczeniu najbardziej oddalonym od źródła pożaru i w miarę posiadanych środków oraz istniejących warunków ewakuować od zewnątrz za pomocą urządzeń ratowniczych będących w posiadaniu jednostek Państwowej Straży Pożarnej,
- ewakuacja mienia nie może odbywać się kosztem sił i środków niezbędnych do ewakuacji i ratowania ludzi.
- ewakuację mienia należy rozpocząć od najcenniejszych urządzeń i dokumentacji,
- po zakończeniu ewakuacji należy sprawdzić czy wszyscy ludzie opuścili poszczególne pomieszczenia. W razie stwierdzenia nieobecności jakiejś osoby należy natychmiast ten fakt zgłosić dowódcy akcji ratowniczej,
- w przypadku przybycia jednostek PSP w trakcie akcji ewakuacyjnej, kierujący przebiegiem akcji zobowiązany jest do złożenia krótkiej informacji o przebiegu akcji a następnie podporządkowania się poleceniom dowódcy przybyłej jednostki

Ponieważ trudno przewidzieć możliwe scenariusze rozwoju zdarzeń, przy ocenie warunków ewakuacji należy przyjmować najbardziej niekorzystne z możliwych sytuacji tzn. duże zadymienie, maksymalna ilość osób, pora wieczorna. Zaleca się w celu sprawdzenia założeń teoretycznych przeprowadzenie praktycznego sprawdzenia możliwości ewakuacji. Umożliwi to określenie niezbędnego czasu potrzebnego do całkowitej ewakuacji osób z terenu zagrożonego.

- **Wskazania dla osób uczestniczących w przeprowadzeniu ewakuacji.**

Osoby uczestniczące w ewakuacji w sposób czynny muszą przestrzegać następujących zasad oraz posiadać n/w umiejętności:

- zachowanie spokoju, nie okazywanie zdenerwowania, nie wszczynanie zbędnych dyskusji lub kłótni z innymi osobami,
- podporządkowanie się zarządzeniom osoby kierującej ewakuacją,
- znajomość rozkładu dróg ewakuacyjnych i wyjść w budynku,
- znajomość zasad ratowania palących się osób,
- umiejętność postępowania w pomieszczeniu zadymionym,

- znajomość rozmieszczenia oraz sposobu użycia środków alarmowania oraz łączności, podręcznego sprzętu gaśniczego (gaśnica, prądownica wodna, koc gaśniczy),
- szczególne zwracanie uwagi na mogące wystąpić zagrożenia.

Instrukcja ewakuacji osób dla obiektu

Na wypadek powstania pożaru lub innego zagrożenia w obiekcie UM należy przeprowadzić ewakuację w/g następującego schematu:

- osoba, która zauważyła pożar postępuje zgodnie z zasadami postępowania na wypadek pożaru lub innego zagrożenia,
- osoba odpowiedzialna otwiera wszystkie wyjścia ewakuacyjne**,**
- ewakuację, należy przeprowadzić zgodnie z oznakowaniem dróg ewakuacyjnych oraz wywieszonymi planami ewakuacji**,** miejscem zbiórki osób ewakuowanych jest za budynkiem,
- obowiązkiem osób odpowiedzialnych jest jej doprowadzenie na miejsce zbiórki i sprawdzenie stanu osobowego,
- w przypadku stwierdzenia nieobecności jakiejś osoby należy niezwłocznie powiadomić kierującego akcją,
- w czasie ewakuacji należy zachować całkowity spokój, kontrolować zachowanie całej grupy oraz jednocześnie udzielać pomocy osobom najsłabszym.

X. Postępowanie i alarmowanie na wypadek pożaru

Wszyscy pracownicy , mają obowiązek aktywnie uczestniczyć w ewakuacji ludzi i mienia oraz w akcji ratowniczo-gaśniczej podręcznym sprzętem p.poż. Działania w sytuacji zaistnienia pożaru można podzielić na dwa etapy:

- od chwili zauważenia pożaru do czasu przybycia pierwszych jednostek Państwowej Straży Pożarnej,
- od przybycia na miejsce zdarzenia jednostek PSP do ugaszenia pożaru.

1. Każdy, kto zauważy pożar lub inne zjawisko, którego konsekwencją może być pożar, jest zobowiązany zachować spokój, nie dopuścić do paniki oraz natychmiast zawiadomić:
   - osoby znajdujące się w strefie zagrożonej i jej sąsiedztwie,
   - Wójta lub zarządcę obiektu,
   - Państwową Straż Pożarną (**tel. 998** lub **112**)

2. Osoba alarmująca Państwową Straż Pożarną po uzyskaniu połączenia powinna podać następujące informacje:
   - gdzie się pali - nazwa obiektu, dokładny adres,
   - ile kondygnacji liczy budynek zagrożony pożarem,
   - na której kondygnacji powstał pożar,
   - co się pali,
   - jakie są obecne rozmiary pożaru,
   - czy istnieje zagrożenie życia ludzi,
   - czy w rejonie pożaru lub bezpośrednim sąsiedztwie znajdują się materiały łatwo zapalne,
   - numer telefonu z którego podaje się informację,
   - imię i nazwisko zgłaszającego.

Słuchawkę telefoniczną można odłożyć dopiero po potwierdzeniu przyjęcia zgłoszenia po potwierdzeniu dyżurnego Państwowej Straży Pożarnej. Zaleca się również odczekać przy telefonie na ewentualne sprawdzenie.

4. W razie potrzeby (wypadek, awaria, prawdopodobieństwo podłożenia bomby) należy również zaalarmować:
   - **pogotowie ratunkowe - tel 999 lub 112,**
   - **policję – 997 lub 112,**
   - **pogotowie gazowe - 992**
   - **pogotowie energetyczne - 991**

5 Równolegle z alarmowaniem należy przystąpić do akcji ewakuacyjnej i ratowniczo gaśniczej przy pomocy podręcznego sprzętu gaśniczego oraz wyposażenia szafek hydrantowych.

6 Przed opuszczeniem pomieszczeń należy wyłączyć wszystkie znajdujące się w nich instalacje i urządzenia.

7 Osoby znajdujące się najbliżej miejsca pożaru powinny ocenić sytuacje pożarową i jeżeli pożar jest w początkowej swojej fazie - podjąć działania gaśnicze.

8 Do czasu przybycia jednostek PSP kierownictwo akcją prowadzi Burmistrz Miasta Szczytno lub osoba przez niego wyznaczona.

XI. Instrukcja alarmowania w przypadku zgłoszenia o podłożeniu lub znalezieniu ładunku wybuchowego w obiekcie

ALARMOWANIE.

Osoba, która przyjęła zgłoszenie o podłożeniu ładunku wybuchowego, albo zauważyła w obiekcie przedmiot niewiadomego pochodzenia mogący być ładunkiem wybuchowym, jest obowiązana o tym zawiadomić:

- Wójta lub zarządcę obiektu,
- Policję - tel. **997 lub 112**

Zawiadamiając Policję należy podać:

- treść rozmowy ze zgłaszającym o podłożeniu ładunku wybuchowego, którą należy prowadzić wg wskazówek załączonych do instrukcji,
- miejsce i opis zlokalizowanego przedmiotu, który może być ładunkiem wybuchowym,
- numer telefonu,

AKCJA POSZUKIWAWCZA ŁADUNKU WYBUCHOWEGO PO UZYSKANIU INFORMACJI O JEGO PODŁOŻENIU.

Do czasu przybycia Policji akcją kieruje kierownik, a w czasie jego nieobecności osoba przez niego upoważniona.

Kierujący akcją zarządza, aby użytkownicy pomieszczeń dokonali sprawdzenia, czy w tych pomieszczeniach znajdują się:

1) przedmioty, rzeczy, urządzenia, paczki, itp. których wcześniej nie było i nie wnieśli ich użytkownicy pomieszczeń (a mogły być wniesione, pozostawione przez inne osoby),
2) ślady przemieszczania elementów wyposażenia pomieszczeń,
3) zmiany w wyglądzie zewnętrznym przedmiotów, rzeczy, urządzeń, które przedtem w pomieszczeniu były oraz emitowane z nich sygnały (np. dźwięki mechanizmów zegarowych, świecące elementy elektroniczne, itp.),
4) pomieszczenia ogólnodostępne takie jak: korytarze, klatki schodowe, toalety, piwnice, strychy, itp. oraz najbliższe otoczenie zewnętrzne obiektu powinno być sprawdzone przez pracowników obsługi administracyjnej lub inny personel,
5) zlokalizowanych przedmiotów, rzeczy, urządzeń, których - w ocenie użytkowników obiektu - przedtem nie było a zachodzi podejrzenie, iż mogą to być ładunki wybuchowe, nie wolno dotykać. O ich umiejscowieniu należy natychmiast powiadomić dyrektora i Policję,
6) w przypadku, gdy użytkownicy pomieszczeń faktycznie stwierdza obecność przedmiotów (rzeczy, urządzeń), których wcześniej nie było lub zmiany w wyglądzie i usytuowaniu przedmiotów, rzeczy, urządzeń stale znajdujących się w tych pomieszczeniach), należy domniemywać, iż pojawienie się tych przedmiotów lub zmiany w ich wyglądzie i usytuowaniu mogły nastąpić na skutek działania sprawcy podłożenia ładunku wybuchowego. W tej sytuacji dyrektor może wydać decyzję ewakuacji osób z zagrożonego obiektu przed przybyciem Policji,
7) należy zachować spokój, opanowanie, aby nie dopuścić do przejawów paniki.

AKCJA ROZPOZNAWCZO - NEUTARLIZACYJNA ZLOKALIZOWANYCH ŁADUNKÓW WYBUCHOWYCH.

1. Po przybyciu do obiektu policjanta lub policyjnej grupy interwencyjnej, wójt lub zarządca obiektu powinien przekazać im wszelkie informacje, dotyczące zdarzenia oraz wskazać

miejsca zlokalizowanych przedmiotów, rzeczy, urządzeń obcego pochodzenia i punkty newralgiczne w obiekcie.
2. Policjant lub dowódca grupy policjantów przejmuje kierowanie akcją, a dyrektor winien udzielić mu wszechstronnej pomocy podczas jej prowadzenia.
3. Na wniosek policjanta kierującego akcją dyrektora podejmuje i wydaje decyzję o ewakuacji osób z obiektu, o ile wcześniej to nie nastąpiło.
4. Identyfikacją i rozpoznawaniem zlokalizowanych przedmiotów, rzeczy, urządzeń obcych oraz neutralizowaniem ewentualnie podłożonych ładunków wybuchowych zajmują się uprawnione i wyspecjalizowane ogniwa organizacyjne Policji, przy wykorzystaniu specjalistycznych środków technicznych.

- **POSTANOWIENIA KOŃCOWE:**

1. Osobom przyjmującym zgłoszenia o podłożeniu ładunków wybuchowych oraz dyrektorowi nie wolno lekceważyć żadnej informacji na ten temat i każdorazowo powinni powiadomić o tym Policję, która z urzędu dokonuje sprawdzenia wiarygodności każdego zgłoszenia.
2. Wójt lub zarządca obiektu powinien na bieżąco organizować szkolenie personelu w zakresie niniejszej instrukcji oraz winien dysponować planami ewakuacji i architektonicznym obiektu, w tym rozmieszczenia punktów newralgicznych takich jak węzły energetyczne i wodne, które udostępnia na każde żądanie policjanta kierującego akcją. Policja udziela pomocy w realizacji takiego szkolenia.
3. Z treścią niniejszej instrukcji należy zapoznać wszystkich pracowników.
4. Właściciel winien podejmować wszelkie kroki zmierzające do fizycznej ochrony obiektu, uniemożliwiającej podkładanie w nim ładunków wybuchowych.

- **WSKAZÓWKI DO PROWADZENIA ROZMOWY ZE ZGŁASZAJĄCYM O PODŁOŻENIU ‘ BOMBY’**

Rozmowę prowadzić spokojnie i uprzejmie. Rozmówca (osoba, która odbiera informację) powinna starać się podtrzymać rozmowę przedłużając czas jej trwania.

W trakcie rozmowy dążyć do uzyskania możliwie największej liczby informacji o zgłaszającym i posiadanej przez niego wiedzy o terenie lub obiekcie zamachu oraz o podłożeniu ładunku wybuchowym. W tym celu zadawać pytania typu:

- dlaczego bomba została podłożona ?
- jak ona wygląda ?
- jakiego rodzaju jest bomba ?
- gdzie jest bomba w tej chwili ?
- kiedy bomba wybuchnie ?

Pytania powyższe i inne uzależnione będą od konkretnej sytuacji.

Zgłaszającemu uświadomić możliwość spowodowania śmierci lub zranień osób postronnych w wyniku wybuchu.

TREŚĆ ZGŁOSZENIA:

PŁEĆ I WIEK ZGŁASZAJĄCEGO .....
DATA I GODZINA ZGŁOSZENIA .....
GŁOS I JĘZYK ZGŁASZAJĄCEGO .....
ODGŁOSY W TLE ROZMOWY .....
UWAGI DODATKOWE .....

POINFORMOWAĆ NATYCHMIAST:

1. **POLICJĘ tel 997 lub 112**
2. **Dyrektora**

XII. Instrukcja postępowania w przypadkach zagrożenia życia, zdrowia lub mienia

1. Ocena zagrożenia obiektu

Możliwe zagrożenia:

a) skażenie promieniotwórcze
b) skażenie niebezpiecznymi substancjami chemicznymi /NSCH/ w wyniku awarii technicznej lub zniszczenia zbiorników, instalacji w zakładach stosujących lub przechowujących te substancje:
c) katastrofa budowlana,
d) pożar punktowy, blokowy, przestrzenny,
e) atak terrorystyczny, bioterrorystczny, rabunkowy.
f) inne np. zgruzowanie budynku poprzez trzęsienie ziemi, katastrofę lotniczą itp.

Zagęszczenie sieci energetycznych, gazowej, ciepłowniczej, wodociągów, łączności stwarza prawdopodobieństwo powstania awarii w rejonie obiektu i w samym obiekcie.

Zainteresowanie grup przestępczych, szaleńców i terrorystów siedzibami różnych instytucji, obiektów użyteczności publicznej, opieki zdrowotnej należy do najpoważniejszych zagrożeń dnia dzisiejszego, dlatego też należy być przygotowanym do zminimalizowania ewentualnych strat w ludziach i mieniu w sytuacjach ekstremalnych.

2. SPRAWDZANIE POMIESZCZEŃ.

Codziennie przed rozpoczęciem pracy należy sprawdzić pomieszczenie. Sprawdzania pomieszczeń dokonywać w celu ustalenia czy w tych pomieszczeniach nie znajdują się:

- przedmioty, rzeczy, paczki, torebki, reklamówki z zawartością, urządzenia, których wcześniej nie było i nie wnieśli ich użytkownicy pomieszczeń a mogły być wniesione i celowo pozostawione przez inne osoby,
- ślady przemieszczania urządzeń, aparatury lub elementów wyposażenia pomieszczeń,
- zmiany w wyglądzie zewnętrznym przedmiotów, urządzeń, które wcześniej były w pomieszczeniu oraz czy nie emitowane są nietypowe dźwięki poprzez mechanizmy zegarowe, świecące elementy elektroniczne itp.

W przypadku, gdy sprawdzający stwierdza obecność przedmiotów, rzeczy, urządzeń, których wcześniej nie było lub zauważy zmiany w wyglądzie i usytuowaniu przedmiotów na stałe znajdujących się w pomieszczeniach, należy domniemywać, iż mogą być efektem działania osób, którym zależy na stworzeniu zagrożenia dla środowiska i otoczenia.

W takiej sytuacji należy natychmiast powiadomić bezpośredniego przełożonego a w razie jego nieobecności dyrektora lub osobę zastępującą.

Dalsze postępowanie jak w punkcie 4 niniejszej instrukcji.

3. ZASADY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU ZAGROŻENIA.

Otrzymanie podłożenie listu, paczki, itp. przesyłki niewiadomego pochodzenia:

IDENTYFIKACJA PODEJRZANEJ PRZESYŁKI:

/ niektóre cechy mogące wzbudzić podejrzenie /

1. Plamy oleju / cieczy /, podejrzany kolor lub zapach przesyłki.
2. Podejrzana waga / zbyt duża /.
3. Skrawki folii aluminiowej, kawałki kabli lub drutu wystające z przesyłki.

4. Odgłos „tykania” np. mechanizmu budzika stosowanego jako zapalnik.
5. Dopiski na kopercie, takie jak np. „poufne”, „tajne”, „do rąk własnych ”.
6. Intuicyjnie, gdy przesyłka sprawia wrażenie podejrzanej.

GDY PRZESYŁKA SPRAWIA WRAŻENIE PODEJRZANEJ NALEŻY:

a) starać się zapanować nad emocjami i nie wzbudzać paniki,
b) nie potrząsać i nie otwierać przesyłki,
c) umieścić podejrzaną przesyłkę w plastikowej torbie /reklamówce/ lub innym szczelnym pojemniku. W przypadku ich braku, przykryć przesyłkę czymkolwiek / folią, papierem, ubraniem / i nie odkrywać,
d) opuścić pomieszczenie, zamknąć drzwi i uniemożliwić wejście innym osobom.

GDY PROSZEK SIĘ WYSYPIE:

1. Nie zgarniać, nie zdmuchiwać proszku i natychmiast przykryć rozsypaną substancję tym co jest „ pod ręką ”.
2. Nie usuwać nakrycia do chwili przybycia odpowiednich służb.
3. Opuścić pomieszczenie, zamknąć drzwi i uniemożliwić wejście innym osobom. W przypadku bezpośredniego kontaktu wierzchniego ubrania z podejrzaną substancją należy je zdjąć, umieścić w plastikowej torbie lub innym szczelnie zamkniętym pojemniku i przekazać odpowiednim służbom. Jeżeli jest to możliwe, sporządzić listę osób, które miały lub mogły mieć kontakt z podejrzaną substancją.

KIEDY SUBSTANCJA ZOSTANIE ROZPYLONA W POSTACI AEROZOLU,

np.- wybuch niewielkiej przesyłki,
- przedostanie się substancji do systemu wentylacji,
- otrzymanie ostrzeżenia o prawdopodobnym skażeniu należy:

- Wyłączyć wszystkie instalacje wentylacyjne.
- Natychmiast opuścić zagrożony obszar.
- Zamknąć drzwi i uniemożliwić wejście innym osobom.
- Sporządzić listę osób mających lub mogących mieć styczność z rozpyloną substancją, celem przekazania jej osobom kierującym akcją ratowniczą.

Powiadomić Policję o zaistniałym zdarzeniu / wykryciu / podejrzanej przesyłki, proszku /rozpyleniu substancji/ *tel. 997 lub 112*

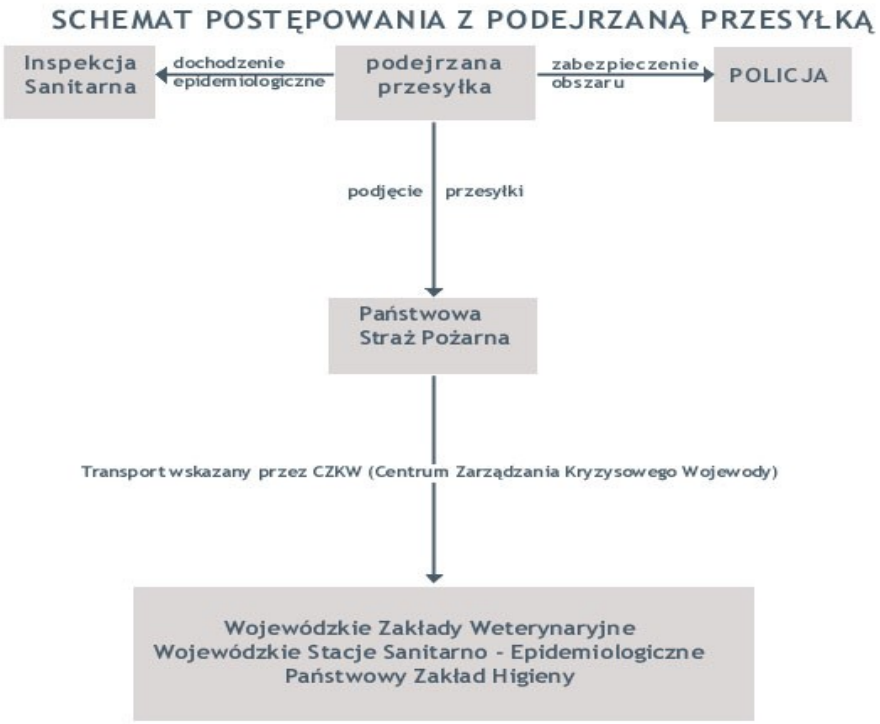

4. PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKACH WYSTĄPIENIA ZAGROŻEŃ:

SKAŻENIA PROMIENIOTWÓRCZE.

Po usłyszeniu sygnału o zagrożeniu należy:

- wyłączyć wentylację i klimatyzację,
- zamknąć okna i drzwi a jeżeli jest możliwość to uszczelnić,
- nie wychodzić z obiektu,
- włączyć RADIO, nastawić na stacje lokalne i wysłuchać komunikatów,
- wykorzystać podpiwniczenie na zbiorowe ukrycie przebywających w obiekcie osób,
- postępować zgodnie z poleceniami Centrum Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności mias, i zaleceniami Centralnego Laboratorium Ochrony Radiologicznej,
-

SKAŻENIA NIEBEZPIECZNYMI SUBSTANCJAMI CHEMICZNYMI /NSCH/:

Po usłyszeniu sygnału o zagrożeniu należy:

- wyłączyć instalację wentylacyjną i klimatyzację,
- zabezpieczyć stanowiska pracy i wyłączyć urządzenia,
- w przypadku ogłoszenia ewakuacji postępować zgodnie z instrukcją i poleceniami przełożonych,
- jeśli zostałeś skażony, skórę zmyć obficie wodą z mydłem,
- porażone oczy przemywać zimną wodą i oczekiwać na pomoc lekarską.

Uwaga: w przypadku skażenia:

KATASTROFY BUDOWLANE, DZIAŁANIE SIŁ PRZYRODY, EPIDEMIE I INNE ZDARZENIA :

Po usłyszeniu sygnału o zagrożeniu należy:

- podjąć działania w zależności od rodzaju zagrożenia,

- w miarę możliwości ewakuować się poza strefę zagrożenia,
- włączyć RADIO, nastawić na stacje lokalne i wysłuchać komunikatów,
- postępować zgodnie z poleceniami przełożonych i komunikatów z..... lub innych ośrodków decyzyjnych.

5. OBOWIĄZKI KIEROWNICTWA I PRACOWNIKÓW.

Burmistrz/ osoba zastępująca /:

a) dokonuje analizy otrzymanej informacji i podejmuje decyzje odnośnie :
   - powiadomienia policji i profesjonalnych sił ratowniczych o zagrożeniu,
   - przerwania pracy i przyjęć interesantów,
   - zarządzenia doraźnej ewakuacji pracowników i osób przebywających w instytucji a także zabezpieczenia dokumentacji, sprzętu i pozostałego mienia.

b) przekazuje zarządzenia wykonawcze dla kierowników podległych komórek organizacyjnych i komendantowi drużyny ewakuacyjno-ratowniczej.

c) kieruje działaniami do czasu przybycia sił ratowniczych.

d) w chwili przybycia sił ratowniczych informuje dowódcę o dotychczasowym przebiegu akcji, wydanych poleceniach oraz podporządkowuje się jego poleceniom.

Wyznaczone osoby funkcyjne :

a) realizują zarządzenia dyrektora/osoby zastępującej/, zlecają zadania podległym pracownikom;

b) nakazują zabezpieczyć dokumentację i mienie;

c) nakazują opuścić miejsce pracy i udać się w rejon doraźnej ewakuacji gdzie ustalają obecność, stan zdrowia i zgłaszają potrzeby w tym zakresie;

d) sprawdzają pomieszczenia, czy wszyscy je opuścili i dopilnowują, aby klucze od tych pomieszczeń pozostały w drzwiach;

e) w porozumieniu z Komendantem drużyny ewakuacyjno-ratowniczej organizują ewakuację mienia począwszy od pomieszczeń najbardziej zagrożonych.

Pracownicy:

W przypadku doraźnej ewakuacji na polecenie przełożonego, natychmiast opuszczają pomieszczenia, postępując zgodnie z wytycznymi. W trakcie ewakuacji zachowując ciszę i opanowanie stosują się do poleceń przełożonych i osób kierujących ewakuacją. Wzajemnie sobie pomagają, szczególnie osobom mniej sprawnym fizycznie, zestresowanym, starając się nie dopuścić do wybuchu paniki. Nie utrudniają przejścia, nie zatrzymują się, nie zawracają. Szybko i sprawnie, przewidując ograniczoną widoczność /np. dym, zmrok/,trudności w oddychaniu / np. zastosowanie środków chemicznych/ udają się drogą ewakuacyjną do wyznaczonego przed budynkiem rejonu, skąd na polecenie przełożonych przechodzą do miejsca ewakuacji.

<u>WSPÓŁDZIAŁANIE Z PROFESJONALNYMI SIŁAMI RATOWNICZYMI .</u>

1. Burmistrz/ kierujący akcją / zapoznaje przybyłego na miejsce dowódcę sił ratowniczych z posiadanymi informacjami / aktualną sytuacją/ o zagrożeniu i podjętymi działaniami.
2. Burmistrz lub osoba zastępująca, towarzyszy przybyłemu na miejsce akcji dowódcy sił ratowniczych, udzielając niezbędnych informacji w celu dokładnego zapoznania z sytuacją.
3. Wszystkie osoby pozostające w budynku bezwzględnie podporządkowują się poleceniom kierującego akcją ratunkową.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE.

1. O ustąpieniu zagrożenia dowódca kierujący akcją ratunkową powiadamia dyrektora / osobę zastępującą/.
2. Na podstawie otrzymanych informacji, podejmuje decyzję o przystąpieniu pracowników do dalszej działalności służbowej, itp.
3. Z przebiegu akcji wyznaczony przez Burmistrza zespół sporządza sprawozdanie, /notatkę służbową/ oraz przedstawia wnioski i propozycje.

XIII. Sposoby praktycznego sprawdzania organizacji i warunków ewakuacji ludzi

Zgodnie z § 17. ust. 1 *rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 07 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz.U. Nr 109 poz. 719)* właściciel lub zarządca obiektu zawierającego strefę pożarową przeznaczoną dla ponad 50 osób będących jej stałymi użytkownikami, niezakwalifikowaną do kategorii zagrożenia ludzi ZL IV, powinien co najmniej raz na 2 lata przeprowadzać praktyczne sprawdzenie organizacji oraz warunków ewakuacji.

Właściciel lub zarządca obiektu powinien powiadomić właściwego miejscowo komendanta powiatowego (miejskiego) Państwowej Straży Pożarnej o terminie przeprowadzenia działań, o których mowa w ust. 1, nie później niż na tydzień przed ich przeprowadzeniem.

Praktyczne sprawdzenie warunków ewakuacji ma na celu ocen przygotowania obiektu do sytuacji rzeczywistego zagrożenia. Należy je przeprowadzać w czasie, gdy obiekt normalnie funkcjonuje, a na jego terenie przebywa pełna, wynikająca z codziennej eksploatacji liczba ludzi. Przebieg samej ewakuacji powinien odbywać się zgodnie z ustaleniami zawartymi w obowiązującej w obiekcie Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego. Jako praktyczne sprawdzenie warunków ewakuacji (alarm ćwiczebny) nie mogą być traktowane inne (np. fałszywe) alarmy, w wyniku których taką ewakuację musiano przeprowadzić.

Właściwe przygotowanie ćwiczeń wymaga powołania zespołu osób, którego część podczas przeprowadzania ćwiczeń otrzyma funkcje obserwatorów (tzw. Rozjemców), dlatego wskazane jest, aby w miarę możliwości byli to pracownicy związani na co dzień z obsługą infrastruktury obiektu. Obserwatorom przydzielamy ściśle określone obszary obiektu, w których pełnić będą wyznaczone role.

W celu maksymalnego ograniczenia dezorganizacji pracy ćwiczebny alarm ewakuacyjny można przeprowadzić kilka minut po rozpoczęciu lub na kilka minut przed zakończeniem pracy w obiekcie.

W trakcie ćwiczeń wskazane jest również wyłączenie dopływu energii elektrycznej za pomocą przeciwpożarowego wyłącznika prądu. Zanik energii elektrycznej pozwoli sprawdzić działanie systemów awaryjnych (oświetlenie ewakuacyjne) oraz w pewien sposób przygotuje opuszczające obiekt osoby do ewakuowania się w odbiegających od normalnych warunkach.

Bezpośrednio przed planowanym rozpoczęciem ćwiczeń obserwatorzy (rozjemcy) powinni udać się do wyznaczonych wcześniej punktów i od momentu ogłoszenia alarmu dokładnie monitorować rozwój wydarzeń. Obserwatorzy powinni zwrócić uwagę na następujące elementy ćwiczeń:

- czy sygnał o ewakuacji dotarł do wszystkich ludzi przebywających w monitorowanym przez nich obszarze,
- czy wszyscy pracownicy natychmiast przerwali pracę i rozpoczęli ewakuację,
- czy ewakuacja odbywała się zgodnie z wyznaczonymi drogami i kierunkami i czy nie wykorzystywano do niej elementów zabronionych, takich jak dźwigi lub nie przeznaczone do tego celu przejścia i wyjścia,
- czy w monitorowanym obszarze zadziałały wszystkie urządzenia techniczne służące do zapewnienia bezpieczeństwa ludzi przebywających w obiekcie, takie jak np.: oświetlenie ewakuacyjne, dźwiękowy system ostrzegawczy, drzwi przeciwpożarowe, wentylacja pożarowa itp.

Ponadto obserwatorzy powinni:

- odnotować czas, w jakim opuszczono monitorowany przez nich obszar,
- odnotować wszelkie zauważone nieprawidłowości,
- sporządzić wykaz osób, które nie zastosowały się do polecenia ewakuacji, przystąpiły do niej w sposób opieszały lub w jakikolwiek sposób ewakuację utrudniały lub zakłócały. Osoby, które nie opuściły budynku mimo ogłoszenia jego ewakuacji albo czyniły to w sposób opieszały lub w jakikolwiek sposób ewakuację utrudniały lub zakłócały, powinny złożyć wyczerpujące wyjaśnienie o powodach swojego postępowania. W przypadku gdy wyjaśnienia te nie mają żadnej racjonalnej podstawy, w stosunku do takich osób powinny być wyciągnięte surowe konsekwencje służbowe.

Praktyczne sprawdzenie warunków ewakuacji jest obowiązkiem wynikającym z § 17 ust. 1 cytowanego wyżej rozporządzenia, dlatego właściciel lub zarządca obiektu powinien właściwie udokumentować fakt przeprowadzenia takich ćwiczeń. Właściwa dokumentacja stanowić będzie cenny materiał porównawczy przy ocenie podobnych ćwiczeń prowadzonych w przyszłości i powinna zawierać:

- datę i godzinę przeprowadzonego ćwiczenia ewakuacyjnego,
- informację o sposobie ogłoszenia alarmu ewakuacyjnego,
- liczbę ewakuowanych osób (określoną np. na podstawie list obecności pracowników) wraz ze wskazaniem, jaki ta liczba stanowi stosunek procentowy do pełnej, zakładanej liczby osób przebywających w obiekcie,
- czas ewakuacji poszczególnych kondygnacji (lub innych obszarów bądź stref, na które podzielony jest obiekt),
- czas ewakuacji całego obiektu mierzony od momentu ogłoszenia alarmu do chwili opuszczenia budynku przez główne strumienie ludzi,
- całkowity czas ewakuacji całego obiektu mierzony od momentu ogłoszenia alarmu do chwili opuszczenia go przez wszystkich użytkowników

wnioski podsumowujące ćwiczenie, obejmujące m.in.:

- ocenę drożności i równomierności rozłożenia natężenia strumieni ludzi na głównych drogach ewakuacyjnych, zasięg słyszalności środków technicznych użytych do ogłaszania alarmu, ocenę skuteczności ogłaszanego alarmu, ocenę stanu zadziałania wszystkich związanych z ćwiczeniem urządzeń technicznych,
- wszystkie zauważone nieprawidłowości, jeżeli takie wystąpiły,
- zamierzenia, które należy przedsięwziąć, aby wyeliminować stwierdzone nieprawidłowości, a tym samym poprawić warunki ewakuacji ludzi z obiektu,
- kopię pisma adresowanego do właściwego miejscowo komendanta Państwowej Straży Pożarnej, w którym zgłoszono zamiar przeprowadzenia ćwiczeń.

XIV. Zadania i obowiązki pracowników w zakresie ochrony przeciwpożarowej

W celu zapewnienia właściwych warunków organizacyjnych ułatwiających przestrzeganie zasad bezpieczeństwa pożarowego w UM, uznając odpowiedzialność ustawową Właściciela, ustala się dla wszystkich pracowników zatrudnionych stosowne zakresy zadań i obowiązków w tym przedmiocie, w dwóch podstawowych kategoriach pracowniczych:

- dla wszystkich pracowników bez względu na zajmowane stanowisko;
- dla kadry zarządzającej ;

Należy zaznaczyć, że zakres obowiązków służbowych poszczególnych pracowników poza określeniem charakteru świadczonej pracy, zawiera także obowiązek dbałości o bezpieczeństwo (w tym również przeciwpożarowe) na zajmowanym stanowisku pracy.

Szczególną odpowiedzialność za sprawy ochrony przeciwpożarowej ponosi Właściciel obiektu, który zgodnie z zapisami ustawy o ochronie przeciwpożarowej oraz rozporządzenia MSW i A w sprawie ochrony p.poż. budynków, innych obiektów budowlanych i terenów - odpowiada za bezpieczeństwo pożarowe obiektu i osób w nim przebywających.

Wykonując swoje obowiązki przez podległych pracowników, ma prawo scedować część odpowiedzialności i związane z tym obowiązki służbowe na pracowników niższych szczebli zarządzania. Zakres kompetencji w tym przypadku powinien być jednoznacznie sprecyzowany w zakresie obowiązków służbowych pracownika i zgodny z aktualnymi rozwiązaniami organizacyjnymi i personalnymi.

1. Wszyscy pracownicy bez względu na zajmowane stanowisko ponoszą odpowiedzialność za wykonywanie następujących zadań w zakresie ochrony przeciwpożarowej:

- znajomość zagrożenia pożarowego na zajmowanym stanowisku pracy oraz sposobów przeciwdziałania możliwości powstania na nim i rozprzestrzeniania się pożaru;
- znajomość zasad postępowania w przypadku powstania pożaru;
- orientacja w rozmieszczeniu podręcznego sprzętu gaśniczego i urządzeń przeciwpożarowych, a także umiejętność obsługi podręcznego sprzętu gaśniczego;
- znajomość warunków przeprowadzenia bezpiecznej ewakuacji osób i mienia;
- branie udziału w akcji ratowniczo - gaśniczej na terenie obiektu i podporządkowanie się poleceniom kierującego tą akcją;
- udział w szkoleniach przeciwpożarowych;
- niezwłoczne zgłaszanie przełożonym zauważonych usterek mogących spowodować pożar;
- przestrzeganie obowiązujących przepisów i instrukcji bezpieczeństwa pożarowego w obszarze zajmowanego stanowiska.

2. Kadra zarządzająca odpowiadają za:

- znajomość obowiązujących przepisów i instrukcji bezpieczeństwa pożarowego w zakresie nadzorowanych stanowisk pracy oraz kontrolowanie przestrzegania tych przepisów i instrukcji przez podległych pracowników;
- wyznaczanie osób odpowiedzialnych za stan bezpieczeństwa pożarowego poszczególnych pomieszczeń użytkowanych;
- systematyczne uzupełnianie wiedzy o ochronie przeciwpożarowej nadzorowanych stanowisk pracy;
- organizowanie bezpiecznej ewakuacji osób i mienia z podległych pomieszczeń służbowych w przypadku powstania pożaru;
- usuwanie spostrzeżonych lub wskazanych usterek mogących spowodować powstanie lub rozprzestrzenienie się ognia, lub zgłaszanie osobom kompetentnym potrzebę ich usunięcia;

- wnioskowanie o użycie sankcji służbowych wobec podległych pracowników, winnych naruszenia bezpieczeństwa pożarowego;
- prowadzenie szkolenia instruktażowego na stanowisku pracy, w zakresie ochrony przeciwpożarowej osób nowoprzyjętych;

Niezależnie od podanych powyżej ramowych zakresów odpowiedzialności dla grup pracowniczych, istnieje potrzeba ustalenia indywidualnego zakresu obowiązków w sprawach ochrony p.poż. obiektu, stosownie do aktualnych rozwiązań organizacyjnych i personalnych. Obowiązki w zakresie zabezpieczenia p.poż. ustawowo nałożone na właściciela należy przypisać pracownikom wykonawczym, zgodnie z ich kompetencjami i charakterem wykonywanej pracy.

Uwzględniając warunki techniczne, technologiczne, organizacyjne i porządkowe funkcjonowania UM, należy ustalić szczegółowe zakresy zadań, mających na celu realizację wymagań stawianych właścicielowi przez przepisy Ustawy o ochronie przeciwpożarowej oraz rozporządzenia MSW i A (przywoływane poprzednio).

Burmistrz lub osoba pełniąca jego obowiązki w szczególności odpowiada za:

- nadzór nad przestrzeganiem przepisów o ochronie przeciwpożarowej przez wszystkich pracowników w obiekcie
- wydawanie poleceń mających na celu usunięcie technicznych usterek zagrażających bezpieczeństwu pożarowemu obiektu;
- planowanie oraz organizację inwestycji, remontów, adaptacji i bieżącej konserwacji urządzeń i instalacji w budynkach z uwzględnieniem zadań i potrzeb ochrony przeciwpożarowej;
- kierowanie akcją ratowniczo - gaśniczą lub ewakuacją w przypadku powstania pożaru lub innego zagrożenia w obiekcie - do czasu przybycia zawodowych jednostek ratowniczych;
- współpracę pracowników z jednostkami ratowniczymi przybyłymi z zewnątrz, w zakresie gaszenia pożarów, usuwania zagrożeń oraz przeprowadzenia ewakuacji osób i mienia;
- wyposażenie obiektu w sprzęt ratowniczy i pożarniczy oraz środki gaśnicze;
- przygotowanie pomieszczeń w obiekcie do prowadzenia działań ratowniczo - gaśniczych;
- uwzględnianie w programach szkoleń zawodowych tematyki ochrony przeciwpożarowej;

W celu zapewnienia pełnej i zgodnej z przepisami ochrony przeciwpożarowej obiektu , niezbędnym jest wyznaczenie osób lub komórek organizacyjnych odpowiedzialnych bezpośrednio za realizację następujących zadań:

1. W zakresie ogólnego nadzoru nad ochroną przeciwpożarową:

- koordynację i nadzór nad realizacją zadań i obowiązków spoczywających na poszczególnych komórkach organizacyjnych w zakresie ochrony przeciwpożarowej;
- okresowe analizowanie stanu zabezpieczenia przeciwpożarowego nadzorowanych obiektów i działów pracy oraz podejmowanie działań zmierzających do poprawy stanu bezpieczeństwa pożarowego;
- okresowe omawianie problematyki bezpieczeństwa pożarowego z pracownikami funkcyjnymi i personelem kierowniczym;
- nadzór nad realizacją szkoleń przeciwpożarowych w kierowanym pionie;
- wyciąganie konsekwencji służbowych w stosunku do pracowników nie przestrzegających postanowień przepisów p.poż.;

2. W zakresie rozwoju technicznego:

- ustalanie wymagań przeciwpożarowych w dokumentacji technicznej, technologicznej i remontowej, w szczególności przez określenie:

  a/ charakterystyki zagrożenia pożarowego występującego w procesach technologicznych, instalacjach i urządzeniach podczas ich pracy i remontów;
  b/ sposobów ograniczania i usuwania zagrożenia pożarowego;
  c/ dopuszczalnych ilości stosowanych lub magazynowanych materiałów niebezpiecznych pożarowo;
  d/ wymagań w zakresie eksploatacji, jak również częstotliwości konserwacji urządzeń i instalacji;
  e/ wymagań w zakresie warunków budowlanych i lokalizacyjnych;
  f/ charakterystyki pożarowej i wybuchowej stosowanych materiałów;

- określenie technologii oraz normatywów składowania materiałów na stanowiskach pracy, w magazynach, magazynkach podręcznych i rozdzielniach;
- dokonywanie okresowych analiz stanu zagrożenia pożarowego oraz realizowanie wniosków wynikających z tych analiz;
- nadzór i okresową kontrolę przestrzegania reżimów w zakresie bezpieczeństwa pożarowego;
- zapewnienie udziału specjalistów d/s ochrony przeciwpożarowej i innych specjalistów branżowych w ocenie dokumentacji projektowej, technicznej i technologicznej pod względem zgodności z obowiązującymi wymaganiami p.poż. i innymi dotyczącymi bezpieczeństwa;

3. W zakresie administrowania obiektem:

- utrzymywanie w należytym stanie technicznym i czystości obiektów;
- zapewnienie systematycznego usuwania z terenu obiektu wszelkiego rodzaju odpadów, śmieci itp.;
- utrzymanie w należytym stanie dróg dojazdowych i parkingów, w sposób zapewniający możliwość dojazdu do obiektów dla jednostek straży pożarnych;
- zapewnienie prawidłowego pod względem bezpieczeństwa pożarowego garażowania i parkowania pojazdów, umożliwiającego szybką ich ewakuację w razie powstania takiej potrzeby;

4. W zakresie profilaktyki pożarowej i przygotowania obiektu do działań ratowniczych:

- inicjowanie działań mających na celu ograniczenie zagrożenia pożarowego w obiekcie w oparciu o obowiązujące przepisy;
- zapewnienie wyposażenia obiektu w podręczny sprzęt gaśniczy i środki gaśnicze oraz pożarnicze i ewakuacyjne znaki bezpieczeństwa;
- dokonywanie analizy i oceny stanu przeciwpożarowego zabezpieczenia obiektów, oraz opracowywanie wniosków zmierzających do ograniczenia zagrożenia pożarowego;
- nadzór nad okresową kontrolą stanu technicznego urządzeń i sprzętu gaśniczego;
- udział w odbiorze nowych i modernizowanych obiektów przekazywanych do eksploatacji oraz opiniowanie zgodności ich wykonania i wyposażenia z wymogami ochrony przeciwpożarowej;
- dopilnowanie przestrzegania zasad uzgadniania dokumentacji projektowo - kosztorysowej z organami ochrony przeciwpożarowej oraz zabezpieczenie obiektów będących w budowie lub remoncie;
- udział w akcjach ratowniczych oraz ćwiczeniach jednostek straży pożarnych na terenie obiektu;
- prowadzenie działalności propagandowej zmierzającej do podnoszenia świadomości i stanu wiedzy wśród pracowników w zakresie ochrony przeciwpożarowej.

XV. Zakres odpowiedzialności za nieprzestrzeganie przepisów przeciwpożarowych

Właściciel, zarządca lub użytkownik obiektu jest odpowiedzialny za przestrzeganie wymagań ochrony przeciwpożarowej. Jeżeli nie dopełni obowiązków odpowiada na zasadach przepisów ogólnych prawa cywilnego i karnego w przypadku wykroczeń i przestępstw. W zakresie wykroczeń stosowane są sankcje przewidziane w kodeksie wykroczeń (Dz.U. Nr 12 z 1971 r. poz. 114), za które sądy grodzkie mogą nakładać kary w postaci grzywien a nawet kar aresztu. Spośród zawartych w kodeksie wykroczeń norm prawnych w zakresie zachowania warunków bezpieczeństwa pożarowego należy wymienić:

art. 82 § 1 k.w. „Kto nieostrożnie obchodzi się z ogniem lub wykracza przeciwko przepisom dotyczącym zapobiegania i zwalczania pożarów, a w szczególności:

a) nie wyposaża budynku w odpowiednie urządzenia lub sprzęt przeciwpożarowy lub nie utrzymuje ich w stanie zdalnym do użytku, w tym :
   - nie wyposażył obiektu w podręczny sprzęt gaśniczy i agregaty,
   - wyposażył budynek, obiekt lub teren w podręczny sprzęt gaśniczy nie zgodnie z obowiązującymi zasadami,

b) nie oznakował zgodnie z PN:
   - dróg wyjść i kierunków ewakuacji,
   - miejsc usytuowania urządzeń przeciwpożarowych,
   - elementów sterujących urządzeniami przeciwpożarowymi,
   - lokalizacji przeciwpożarowych wyłączników prądu, głównych zaworów gazów oraz materiałów pożarowo niebezpiecznych,
   - pomieszczeń, w których występują materiały pożarowo niebezpieczne

c) zamknął drzwi ewakuacyjne w sposób uniemożliwiający ich natychmiastowe użycie, uniemożliwia lub ogranicza dostęp do:
   - urządzeń przeciwpożarowych,
   - urządzeń uruchamiających instalacje gaśnicze i sterujących takimi instalacjami oraz innych instalacji wpływających na stan bezpieczeństwa pożarowego obiektu,
   - wyjść ewakuacyjnych,
   - wyłączników i tablic rozdzielczych prądu elektrycznego oraz głównych zaworów gazu,
   - uniemożliwia lub utrudnia korzystanie z drogi ewakuacyjnej lub pożarowej,
   - nie umieścił w miejscach widocznych wykazów telefonów alarmowych oraz instrukcji postępowania na wypadek pożaru,

1. utrudnia okresowe czyszczenie komina lub nie dokonuje bez zwłoki naprawy uszkodzeń komina lub wszelkich przewodów dymowych, w tym: (art. 82, § 1, pkt 2 K.w.)
   - nie usuwa zanieczyszczeń z przewodów dymowych i spalinowych,
   - nie usuwa zanieczyszczeń z przewodów wentylacyjnych w obiektach z urządzeniami ogrzewczymi co najmniej raz w roku,
2. nie usuwa lub nie zabezpiecza w obrębie budynków urządzeń lub materiałów stwarzających niebezpieczeństwo powstania pożaru, w tym: (art. 82, § 5, pkt 3 k.w.)
   - używa otwartego ognia lub pali tytoń w strefach zagrożonych pożarem lub wybuchem,
   - rozgrzewa za pomocą otwartego ognia smołę lub inne materiały w odległości mniejszej niż 5 m od obiektu,
   - rozgrzewa za pomocą otwartego ognia smołę lub inne materiały na dachu z wyjątkiem budowanych obiektów o konstrukcji i pokryciu dachu niepalnym,
   - spala śmieci, albo odpady w miejscu umożliwiającym zapalenie się sąsiednich obiektów lub materiałów palnych,

- przechowuje materiały palne w odległości mniejszej niż 0,5 m od urządzeń i instalacji, których powierzchnie zewnętrzne mogą nagrzewać się do temperatury przekraczającej 100°C, lub linii kablowych o napięciu 1 kV, przewodów uziemiających oraz przewodów instalacji odgromowych,
- użytkuje elektryczne urządzenia ogrzewcze bezpośrednio na podłoży palnym z wyjątkiem urządzeń eksploatowanych zgodnie z wymaganiami określonymi przez producenta,
- stosuje na osłonę punktu świetlnego materiał palny z wyjątkiem materiału trudno zapalnego umieszczonego w odległości 0,05 m od żarówki,
- składuje materiały palne na drogach komunikacji ogólnej służących celom ewakuacji,
- ustawił na klatce schodowej przedmioty utrudniające ewakuacje,
- składuje materiały palne pod ścianami obiektu nie związane z jego funkcją,
- składuje pod ścianami obiektu stałe materiały palne związane z jego funkcją nie zachowując wymaganej wielkości strefy pożarowej, dostępu do obiektu na wypadek działania ratowniczego, wymaganej minimalnej odległości od budynków sąsiednich,
- przechowuje materiały niebezpieczne pożarowo w sposób umożliwiający powstanie pożaru lub wybuchu,
- przechowuje materiały niebezpieczne pożarowo w pomieszczeniach piwnicznych, na poddaszach i strychach, w obrębie korytarzy, klatek
- schodowych oraz w innych pomieszczeniach ogólnodostępnych, zaliczanych do kategorii zagrożenia ludzi,
- przechowuje w jednej strefie pożarowej zakwalifikowanej do kategorii zagrożenia ludzi oraz o przeznaczeniu innym niż handlowo-usługowe więcej niż 10 dm^3 cieczy o temperaturze zapłonu poniżej 21°C, lub 50 dm^3 o temperaturze zapłonu 21-55°C,
- nie zabezpieczył lub zabezpieczył nieprawidłowo miejsce prac niebezpiecznych pożarowo, albo do wykonania tych prac dopuścił osobę nieuprawnioną,

3. eksploatuje w sposób niewłaściwy urządzenia energetyczne lub cieplne lub pozostawia je uszkodzone w stanie mogącym spowodować wybuch lub pożar, w tym: (art. 82, § 1, pkt 4)

- eksploatuje instalacje lub urządzenia, których stan techniczny może przyczynić się do powstania pożaru, wybuchu lub rozprzestrzeniania ognia,
- nie zabezpieczył przed możliwością zapalenia lub zwęglenia palnych elementów konstrukcji lub wystroju wnętrz budynku, przez które, lub obok których przechodzą przewody ogrzewcze, dymowe lub spalinowe

Osoba, która dopuszcza się w/w wykroczeń podlega karze aresztu, grzywny albo karze nagany.

Funkcjonariusze Państwowej Straży Pożarnej mają prawo nakładać grzywny w formie mandatu za wykroczenia. W postępowaniu mandatowym mogą być nakładane mandaty kredytowe do wysokości 500 zł wydawane ukaranemu za pokwitowaniem odbioru. Mandat karny można również nałożyć zaocznie pod nieobecność sprawcy w przypadku, gdy nie zachodzi wątpliwość, co do osoby sprawcy.

W celu przymuszenia właściciela, zarządcy lub użytkownika do obowiązków wynikających z przepisów ustawy o ochronie przeciwpożarowej, może być stosowane postępowanie egzekucyjne w/g ustawy z dnia 13 czerwca 1960 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Komendy Państwowej Straży Pożarnej są organem właściwym do egzekwowania przepisów przeciwpożarowych tzn.

- przepisów ustawy o ochronie przeciwpożarowej,
- przepisów wykonawczych do tej ustawy,
- Polskich Norm dotyczących ochrony przeciwpożarowej, których obowiązek wprowadził Minister Spraw Wewnętrznych (obecnie Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji),
- wskazanych przepisów budowlanych,
- przepisów o warunkach technicznych instalacji i urządzeń technicznych,

- wymagań ustalonych przez producenta tych instalacji lub urządzeń w zakresie usuwania zaniedbań i nieprawidłowości eksploatacyjnych, które mogłyby przyczynić się do powstania pożaru lub wybuchu; względnie rozprzestrzeniania się ognia.

Komendant Państwowej Straży Pożarnej na podstawie ustaleń z czynności kontrolno-rozpoznawczych może w przypadku naruszenia przepisów przeciwpożarowych nakazać w drodze decyzji administracyjnej usunięcie nieprawidłowości, jednocześnie określając termin ich wykonania. Jeżeli w wyznaczonym terminie zalecenia nie zostały wykonane w celu przymuszenia do wykonania stosuje się postępowanie administracyjne.

Za spowodowanie pożaru przewidziane sankcje karne są zawarte w ustawie Kodeks Karny z dnia 6 czerwca 1997 r.

Ściganie przestępstw może być prowadzone z urzędu lub w wyniku złożenia zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa do prokuratury. Przestępstwami dotyczącymi ochrony przeciwpożarowej są czyny zawarte w rozdziale XX pt.

" Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu" Kodeksu Karnego (ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r.)

art. 163 §1 k.k kto sprowadza zdarzenie, które zagraża życiu lub zdrowiu wielu osób albo mieniu w wielkich rozmiarach, mające postać ;

- pożaru (...)

podlega karze pozbawienia wolności do lat 10.

art. 163 § 3 k.k Jeżeli następstwem czynu określonego w §1 jest śmierć człowieka lub uszczerbek na zdrowiu wielu osób, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 2 do 12 lat.

XVI. Zasady prowadzenia szkoleń pracowników w zakresie ochrony przeciwpożarowej

Wszyscy pracownicy podlegają obowiązkowym szkoleniom z zakresu ochrony przeciwpożarowej i BHP.

Celem tych szkoleń jest zapoznanie z postanowieniami instrukcji bezpieczeństwa pożarowego oraz podstawowymi wymaganiami i przepisami w zakresie ochrony przeciwpożarowej.

Szkolenia organizuje Burmistrz Miasta Szczytno. Przeprowadzenie szkolenia musi być udokumentowane w formie oświadczenia pracownika o odbyciu szkolenia (załącznik do instrukcji bezpieczeństwa pożarowego).

Druki oświadczeń należy przechowywać w teczkach osobowych pracowników.

Szkolenia dzielą się na trzy grupy:

a) **szkolenie wstępne** - dotyczy pracowników nowo przyjmowanych i polega na zapoznaniu ich z występującym w obiekcie zagrożeniem , oraz obowiązującymi przepisami i zasadami zwalczania pożarów **(instrukcja bezpieczeństwa pożarowego**). Szkolenie to pracownik zobowiązany jest odbyć przed przystąpieniem do wykonywania obowiązków służbowych. Szkolenie to jest jednorazowe.
b) **szkolenie podstawowe** - dotyczy wszystkich pracowników i polega na zapoznaniu pracowników z:
   - zagrożeniami pożarowymi występującymi w miejscu pracy,
   - zadaniami i obowiązkami pracowników w zakresie zapobiegania pożarom,
   - zadaniami i obowiązkami pracowników na wypadek pożaru,
   - sposobami oraz zasadami użycia urządzeń i sprzętu gaśniczego,
   - zasadami ewakuacji osób.
c) **szkolenie informacyjne** – dotyczy zapoznania z funkcjonowaniem i zainstalowanych w obiekcie nowych systemów, urządzeń i instalacji przeciwpożarowych.

Szkolenia powinny być potwierdzone odpowiednią dokumentacją:

a) dokumentację odbycia szkolenia wstępnego i podstawowego należy załączyć do akt osobowych pracownika,
b) dokumentację szkolenia informacyjnego stanowi lista obecności na szkoleniu.

...., dnia.....
(Nazwa i adres firmy/załadu)

.....
(imię i nazwisko pracownika)

.....
(stanowisko)

O Ś W I A D C Z E N I E

Oświadczam, że zostałem/am zapoznany/a z przepisami z zakresu ochrony przeciwpożarowej, obowiązującymi na terenie obiektu Urzędu Miejskiego a w szczególności znane mi są zasady i sposoby:

1. zapobiegania powstaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru na stanowisku pracy i w obiekcie ,
2. postępowania na wypadek pożaru,
3. użycia podręcznego sprzętu gaśniczego i urządzeń przeciwpożarowych w miejscu pracy.

„Instrukcję bezpieczeństwa pożarowego” przyjmuję do wiadomości i zobowiązuję się przestrzegać jej postanowień.

..... ……

Podpis przyjmującego oświadczenie Podpis składającego oświadczenie

Przyjęto do akt osobowych, dnia .....

XVII. Kontrola stanu ochrony przeciwpożarowej

Sprawna organizacja systemu ochrony przeciwpożarowej wymaga wypracowanych zasad, form i trybu kontroli funkcjonowania tego systemu. Kontrola stanu ochrony przeciwpożarowej należy do podstawowych obowiązków osoby prowadzącej sprawy ochrony przeciwpożarowej. Dlatego też, aby kontrole takie były skuteczne należy stosować następujące zasady:

- kontrole powinny być przeprowadzane według opracowanych planów kontroli zatwierdzonych przez kierownika obiektu –dyrektora gimnazjum.
- kontrole powinny być prowadzone w obecności lub za wiedzą osoby zarządzającej danym obiektem, grupą pomieszczeń lub pomieszczeniem,
- przed przystąpieniem do przeprowadzenia kontroli kontrolujący powinien przedstawić cel i zakres danej kontroli,

Podczas przeprowadzenia kontroli osoba przeprowadzająca ją powinna:

- żądać informacji i wyjaśnień w zakresie objętym kontrolą od osób zarządzających obiektem lub pomieszczeniami i mieć prawo wglądu do dokumentacji,
- sporządzić z protokół z przeprowadzonej kontroli i uzyskać podpis osoby zarządzającej,
- wstrzymać działania lub prace stwarzające szczególne zagrożenie dla życia, zdrowia lub mienia.

Częstotliwość kontroli uzależniona jest od zagrożenia pożarowego obiektu. Z reguły kontrole kompleksowe powinny być przeprowadzane dwa razy w roku. Oprócz tego powinny być przeprowadzane kontrole doraźne np. w dni wolne od pracy, po godzinach pracy w zależności od potrzeb i charakteru danego obiektu. Kontrolą powinny być objęte następujące zagadnienia:

- stan zabezpieczenia przeciwpożarowego obiektu oraz pomieszczeń,
- znajomość przez pracowników zasad bezpieczeństwa pożarowego w tym instrukcji postępowania na wypadek powstania pożaru i użycia podręcznego sprzętu gaśniczego,
- stan techniczny sprzętu i urządzeń przeciwpożarowych,
- działalność na rzecz bezpieczeństwa pożarowego pracowników nadzoru i osób sprawujących funkcje kierownicze,
- przebieg realizacji zadań i planów dotyczących poprawy stanu bezpieczeństwa pożarowego.

W zakresie szczegółowym tematyka kontroli powinna uwzględniać m.in.:

- stopień realizacji wniosków z kontroli poprzednich,
- stan instalacji elektrycznych, ogrzewczych, odgromowych i wentylacyjnych itp.
- drożność wewnętrznych dróg pożarowych, komunikacyjnych i ewakuacyjnych,
- prawidłowość składowania i magazynowania materiałów palnych,
- lokalizację obiektów, parkingów itp. urządzeń na terenie obiektu w stosunku do sąsiedniej zabudowy,
- możliwość dojazdu jednostek straży pożarnej,
- stan wyposażenia pomieszczeń i wykończenia pod względem stosowanych materiałów,
- przeciwpożarowe zaopatrzenie wodne (stan hydrantów wewnętrznych, wyposażenie, oznakowanie, dostęp do nich),

Prawidłowo przeprowadzona kontrola oraz wyegzekwowanie jej wyników w zasadniczy sposób ogranicza możliwość powstania pożaru. W wielu przypadkach takie kontrole powinny

być przeprowadzane wspólnie z inspektorem do spraw BHP lub tematyka kontroli powinna uwzględniać tematykę BHP oraz ochrony przeciwpożarowej.

18.Wykaz przepisów przeciwpożarowych i innych, na których oparto powyższe opracowanie

1.1. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie /Dz. U. z 2019, poz. 1065/.
1.2. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów /Dz. U. z 2010 nr 109, poz.719/.
1.3. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych /Dz. U. z 2009 nr 124, poz. 1030/.
1.4. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 lipca 2009 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie uzgadniania projektu budowlanego pod względem ochrony przeciwpożarowej /Dz. U. z 2009 nr 119, poz. 998/.
1.5. Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne /Dz. U. z 2019, poz. 755 ze zm./
1.6. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska /Dz. U. z 2019, poz. 1396 ze zm./
1.7. Rozporządzenie MP i PS z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy /Dz. U. z 2003 nr 169, poz. 1650 ze zm./
1.8. PN-B-02852:2001 Ochrona przeciwpożarowa budynków. Obliczanie gęstości obciążenia ogniowego oraz wyznaczanie względnego czasu trwania pożaru.
1.9. PN-EN 1363-1 :2001 Badania odporności ogniowej. Część 1: Wymagania ogólne.
1.10. PN-B-02874: 1996 Ochrona przeciwpożarowa budynków. Metoda badania stopnia palności materiałów budowlanych.
1.11. PN-EN 671-1 Stałe urządzenia gaśnicze. Hydranty wewnętrzne. Hydranty wewnętrzne z wężem półsztywnym.
1.12. PN-EN 671-2 Stałe urządzenia gaśnicze. Hydranty wewnętrzne. Hydranty wewnętrzne z wężem płasko składanym.
1.13. PN-EN 3-1:1998 Gaśnice przenośne. Rodzaje, czas działania, pożary testowe grupy A i B.
1.14. PN-EN 3-5+AC: 1999 Gaśnice przenośne. Wymagania i badania dodatkowe. 1.15. PN-EN 1866:2001 Gaśnice przewoźne.
1.16. PN-ISO 8421-6:1997 Ochrona przeciwpożarowa. Terminologia. Ewakuacja i środki ewakuacji.
1.17. PN-92/N-01256.01 Znaki bezpieczeństwa. Ochrona przeciwpożarowa.
1.18. PN-92/N-01256.02 Znaki bezpieczeństwa. Ewakuacja.
1.19. PN-N-01256-4: 1997 Znaki bezpieczeństwa. Techniczne środki przeciwpożarowe.
1.20. PN-N-01256-5: 1998 Znaki bezpieczeństwa. Zasady umieszczania znaków bezpieczeństwa na drogach ewakuacyjnych i drogach pożarowych.
1.21. PN-84-E-02033 Oświetlenie wnętrz światłem elektrycznym.

PROCEDURA
EWAKUACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
W URZĘDZIE MIEJSKIM W SZCZYTNIE

SPIS TREŚCI

Wstęp…… 61

I. Zasady alarmowania……. 62

II. Organizacja ewakuacji, zadania i obowiązki pracowników…… 63

III. Sposoby komunikowania się z osobami z dysfunkcjami wzroku ……. 65

IV. Sposoby komunikowania się z osobami z dysfunkcjami słuchu…… 66

V. Sposoby ewakuacji osób niepełnosprawnych ruchowo i z dysfunkcjami wzroku…… 69

VI. Sposoby ewakuacji osób z dysfunkcjami słuchu…… 70

VII. Panika osób niepełnosprawnych i sposoby jej przeciwdziałania…… 71

Zakończenie…… 71

WSTĘP

W myśl głównych zasad demokratycznego państwa prawnego, tj. zasady sprawiedliwości społecznej, równości oraz zakazu dyskryminacji w życiu politycznym, społecznym i gospodarczym, Rzeczypospolita Polska gwarantuje prawną ochronę osób niepełnosprawnych. Wielosektorowe rozwiązania nie doprowadziły jednak do stworzenia skutecznych oraz stabilnych mechanizmów integracji społecznej i w efekcie można w wybranych sferach życia społecznego zaobserwować stan społecznego wykluczenia znacznej liczby osób niepełnosprawnych. Zjawisko to widoczne jest również w zakresie problematyki ewakuacji osób niepełnosprawnych w czasie potencjalnego i realnego zagrożenia bezpieczeństwa. Niestety, istnieje brak szczegółowych wymagań w przypadku ewakuacji takich osób z budynku, nie ma uregulowań dotyczących obligatoryjnych tras ewakuacji dla osób niewidomych, niedowidzących oraz osób o ograniczonej możliwości poruszania się. Zauważalny jest również brak specjalistycznych rozwiązań legislacyjnych poświęconych bezpieczeństwu ewakuowanych niepełnosprawnych.
Po dokonaniu, analizy oceniającej rodzaj niepełnosprawności ustalono, że na terenie Urzędu Miejskiego przebywają najczęściej osoby:

• niepełnosprawne ruchowo

• z dysfunkcjami słuchu

• z dysfunkcjami wzroku.

Powstały plan ewakuacji precyzuje zarówno koncepcję prowadzenia ewakuacji, w zależności od istniejących uwarunkowań, jak i określa zasoby niezbędne do realizacji tego zadania. Podczas procedury ewakuacji z miejsca niebezpiecznego do bezpiecznego, w ramach zasady pierwszeństwa, uwzględniono kolejność ewakuacji i pierwszeństwem objęto właśnie osoby niepełnosprawne.
Opracowujący procedurę ustalił, że w czasie zagrożenia nie wystarczy – choć jest niezwykle istotny - altruizm i pomoc niepełnosprawnym. Niezbędnym okazało się przygotowanie procedury ewakuacji:
1) sporządzenie uporządkowanych i racjonalnych działań standardowych procedur dotyczących ewakuacji osób niepełnosprawnych z uwzględnieniem faktu, iż niepełnosprawni nie tworzą jednolitej grupy osób,
2) działań informacyjnych i edukacyjnych, za pośrednictwem Sekretarza Urzędu oraz specjalisty ds. BHP,
3) nabycie umiejętności ewakuacyjnych przez samych niepełnosprawnych oraz osób funkcyjnych poprzez właściwe szkolenia w czasie potencjalnego zagrożenia.

I

ZASADY POSTĘPOWANIA NA WYPADEK POWSTANIA POŻARU I INNEGO MIEJSCOWEGO ZAGROŻENIA

1. Zasady alarmowania

− **Każdy kto zauważył pożar, lub uzyskał informację o pożarze czy zagrożeniu obowiązany jest zachować spokój i nie dopuszczając do paniki natychmiast zaalarmować:** - wszystkie osoby znajdujące się w sąsiedztwie pożaru narażone na jego skutki,

- Państwową Straż Pożarną **telefon – 998 lub 112**
- Burmistrza, **89 624 72 00/02**
- Sekretarza Urzędu, **89 624 72 04**
- pracowników, którzy mogą pomóc przy ewakuacji osób niepełnosprawnych

Po uzyskaniu połączenia ze strażą pożarną należy wyraźnie podać:

- gdzie się pali - nazwa obiektu, dokładny adres,

- co się pali, np. pokój na pierwszym piętrze nr 126,

- czy istnieje zagrożenie życia ludzi, czy w rejonie pożaru lub bezpośrednim sąsiedztwie znajdują się materiały łatwo zapalne, itp.,

- numer telefon, z którego podaje się informację oraz swoje imię i nazwisko.

***UWAGA:* po potwierdzeniu przyjęcia zgłoszenia przez dyżurnego telefonistę, odłożyć słuchawkę i odczekać przy telefonie na ewentualne sprawdzenia.**

W razie potrzeby (wypadku lub awarii) zaalarmować:

• Pogotowie Ratunkowe - tel. 999 lub 112

• Policję - tel. 112

• Pogotowie Gazowe - tel. 992

• Pogotowie Energetyczne - tel. 991

• Straż miejską - tel. 89 624 72 20

II
ORGANIZACJA EWAKUACJI
ZADANIA I OBOWIĄZKI PRACOWNIKÓW

W przypadku wystąpienia zagrożenia powodującego konieczność przeprowadzenia ewakuacji osób i mienia z obiektu, decyzję o podjęciu ewakuacji podejmuje najważniejsza osoba przebywająca w budynku lub osoba przez niego wyznaczona. Zadania pracowników przedstawia poniższa tabela:

	− Musi zachować spokój. − Niezwłocznie powiadomić wszystkie osoby przebywające w zagrożonym budynku o powstałym zagrożeniu. − Powiadomić straż pożarną − Powiadomić Burmistrza Miasta
Osoba, która **zauważyła pożar lub miejscowe zagrożenie**[1]	
Kierownik akcji ewakuacyjno- gaśniczej – Burmistrz, Sekretarz Urzędu, lub osoba przez nich wyznaczona	− Z chwilą ogłoszenia alarmu kierownik ewakuacji zobowiązany jest do upewnienia się, czy została powiadomiona Straż Pożarna. − Wyznacza osoby odpowiedzialne za przebieg ewakuacji, wyznacza osoby odpowiedzialne za ewakuację osób niepełnosprawnych ponadto ustala ewentualną potrzebę ewakuacji sprzętu i mienia, określając w tym celu sposób, kolejność i rodzaj ewakuowanego mienia. − Nie dopuszcza do powrotu w miejsce zagrożone wcześniej ewakuowanych ludzi. − Nadzoruje przebieg ewakuacji. − Po zakończeniu ewakuacji zbiera informacje od personelu o stanie ilościowym ewakuowanych. **Z chwilą ogłoszenia alarmu należy:** - spokojnie poinformować o konieczności opuszczenia obiektu, - wyznacza się bezpośredniego **asystenta osoby niepełnosprawnej (jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla osoby niepełnosprawnej**), która doprowadzi niepełnosprawnego do punktu koncentracji ewakuowanych; osoby muszą być wyznaczone personalnie, nigdy nie mówimy - „niech ktoś im pomoże”, - ustalenia liczby osób przebywających w pomieszczeniu, - wyznaczenia „prowadzącego” , drzwi nie wolno zamykać na klucz (jeżeli czas na to pozwala, zamyka się okna),

***UWAGA – w przypadku powstania zdarzenia pożarowego lub innego miejscowego zagrożenia, ustala się następujący sposób alarmowania*:**

Alarm głosem:

Uwaga pożar, proszę opuścić obiekt!

lub

Uwaga, uwaga zarządzam ewakuację!

Prawidłowa ewakuacja wszystkich osób niepełnosprawnych powinna przebiegać w następujący sposób:

− w pierwszej kolejności należy ewakuować osoby z tej części obiektu, w której powstał pożar lub te, które znajdują się na drodze rozprzestrzeniania się ognia. Wśród ewakuowanych w pierwszej kolejności powinny być osoby o ograniczonej z różnych względów zdolności poruszania się, natomiast zamykać strumień ruchu powinny osoby, które mogą poruszać się o własnych siłach,

− podczas ewakuacji strumień ludzi należy kierować zgodnie z kierunkami określonymi przez znaki ewakuacyjne do wyjść ewakuacyjnych prowadzących na zewnątrz, należy jednak pamiętać, żeby wybrać drogę najbezpieczniejszą a nie najkrótszą,

− osoby niepełnosprawne ruchowo oraz z dysfunkcjami wzroku należy ewakuować przenosząc na rękach, krzesłach, wózkach, kocach lub innym sprzęcie przeznaczonym do ewakuacji osób (patrz rozdział V „Sposoby ewakuacji osób niepełnosprawnych ruchowo i z dysfunkcjami wzroku”),

− przy silnym zadymieniu dróg ewakuacyjnych należy poruszać się w pozycji pochylnej, starając się trzymać głowę jak najniżej, ze względu na mniejsze zadymienie panujące w dolnych partiach pomieszczeń i korytarzy. Usta i drogi oddechowe należy w miarę możliwości zasłonić chustką zmoczoną w wodzie – sposób ten ułatwia oddychanie. Podczas ruchu przez mocno zadymione odcinki dróg ewakuacyjnych należy poruszać się wzdłuż ścian, by nie stracić orientacji co do kierunku ruchu,
− do celów ewakuacyjnych przy silnym zadymieniu należy wykorzystać otwory okienne

− jeżeli droga ciągami komunikacyjnymi (korytarze, klatki schodowe) może być niebezpieczna z powodu np.: dużego zadymienia lub wysokiej temperatury należy wybrać pomieszczenie do ukrycia się i bezpiecznego poczekania na pomoc straży pożarnej WAŻNE! Podczas szukania schronienia należy zwrócić uwagę na to co jest za oknami, ponieważ przybyłe służby ratownicze muszą mieć możliwość podjechania pod okna budynku samochodami wyposażonymi w wysokościowy sprzęt ratowniczy, dzięki któremu ewakuacja osoby niepełnosprawnej będzie możliwa.

III
SPOSOBY KOMUNIKOWANIA SIĘ Z OSOBAMI Z DYSFUNKCJAMI WZROKU

1) Podczas ewakuacji, zanim nawiążesz kontakt fizyczny, uprzedź o tym osobę niewidomą. Rozpocznij od nawiązania kontaktu słownego. Wymień swoje imię i koniecznie powiedz co się dzieje.

2) Osoby niewidome korzystają ze swoich rąk dla utrzymywania równowagi, więc nie chwytaj jej za rękę, nie szarp, nie łap za laskę, nie popychaj i nie przesuwaj. Jeśli chcesz taką osobę poprowadzić, zaproponuj jej swoje ramię. Wówczas stanie ona za tobą i chwyci cię dłonią nieco powyżej łokcia. Cztery palce wsunie pomiędzy twoją rękę i tułów, a kciukiem obejmie ramię z zewnątrz. W ten sposób osoba niewidoma będzie mogła doskonale orientować się, jakie ruchy wykonujesz. Pamiętaj, że poruszając się z osobą niewidomą, asystent zawsze i wszędzie idzie pierwszy, a osoba niewidoma pół kroku za nim. Pamiętaj, aby obserwować nie tylko ziemię przed sobą i osobą niewidomą, ale także przestrzeń obejmującą tułów i głowę osoby niewidomej. Chodzi o to, abyście nie zahaczyli o jakiekolwiek elementy wiszące, stojące, wystające poza obrys budynku, etc. Jeżeli znajdziecie się w ciasnej przestrzeni (np. w wąskich drzwiach), zasygnalizuj to osobie niewidomej słownie oraz przez wysunięcie łokcia w tył. Wówczas osoba niewidoma schowa się za twoimi plecami i

będziecie mogli pokonać drogę „gęsiego”. Idąc, koniecznie opisuj otoczenie i wskazuj przeszkody, np. schody „w górę”, „w dół”. Jeżeli musicie przejść przez drzwi, osoba niewidoma powinna znaleźć się po stronie zawiasów.

Poinformuj odpowiednio wcześniej o takim manewrze i konieczności zmiany trzymanego ramienia. Ty otwierasz drzwi, a osoba niewidoma, zabezpieczając swoją twarz wolną ręką, złapie skrzydło, a następnie sama je zamknie.

Osoba niewidoma nie ma potrzeby wieszać się na twoim ramieniu, ani bardzo mocno zaciskać dłoni. Jeśli chcesz ostrzec osobę niewidomą, zrób to w sposób konkretny.

Sam okrzyk „uważaj!” nie pozwoli jej zorientować się, czy ma się zatrzymać, uciekać, pochylić, czy coś przeskoczyć.

IV
SPOSOBY KOMUNIKOWANIA SIĘ Z OSOBAMI Z DYSFUNKCJAMI SŁUCHU

1) Podczas ewakuacji osoby głuche i osoby niedosłyszące będą potrzebowały wsparcia w sytuacji zagrożenia głównie w komunikacji, przekazaniu informacji i sprawdzeniu, czy została zrozumiana. W przypadku osób głuchych czy osób niedosłyszących stosowanie komunikatorów dźwiękowych jest mało skuteczne albo wręcz bezskuteczne.

2) Komunikacja z osobami z dysfunkcjami słuchu musi być realizowana za pomocą specjalnych środków powiadamiania o zagrożeniu. W głównej mierze konieczny będzie kontakt osobisty. Jeśli nie potrafimy w żaden inny sposób ostrzec, to chociażby przez napis na kartce.

3) Zanim zaczniesz mówić do osoby niesłyszącej lub niedosłyszącej, upewnij się że na ciebie

patrzy. W zależności od sytuacji możesz zamachać ręką, dotknąć jej ramienia. Mów z twarzą zwróconą w kierunku rozmówcy. Jeżeli osoba niesłysząca lub niedosłysząca nie zrozumie któregoś zdania, nie powtarzaj go, a ujmij to, co chcesz powiedzieć inaczej.

SPOSOBY EWAKUACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH RUCHOWO I Z DYSFUNCJAMI WZROKU

Przenoszenie **ratowanych osób z dysfunkcjami ruchu i w razie potrzeby z dysfunkcjami wzroku (przy dużym zagrożeniu)** może się odbyć przy zastosowaniu jednego z poniższych sposobów:

Rys. 1 Ewakuacja poszkodowanego przez dwie osoby przy użyciu noszy.

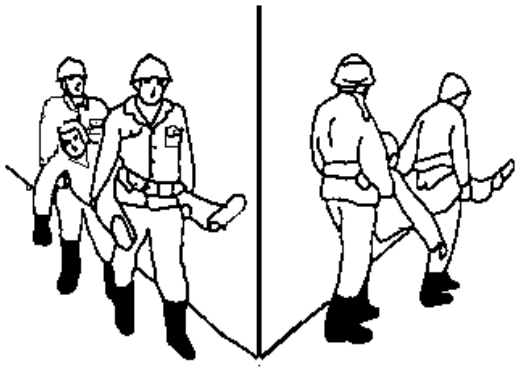

Rys. 2 Chwyt „kończynowy” - jeden z ratujących chwyta ewakuowanego pod pachy, stojąc od strony jego głowy, a drugi pod kolana, stojąc tyłem do ratowanego. Ewakuowanego wynoszą nogami do przodu.

Rys. 3 Przenoszenie „na stołeczku” - ratownicy odpowiednim uchwytem dłoni tworzą siedzenie z rąk, na których siada ratowany, trzymając ratowników za szyję. Ratownicy lekko zwróceni do siebie, ukośnie do kierunku ewakuacji, wynoszą ratowanego.

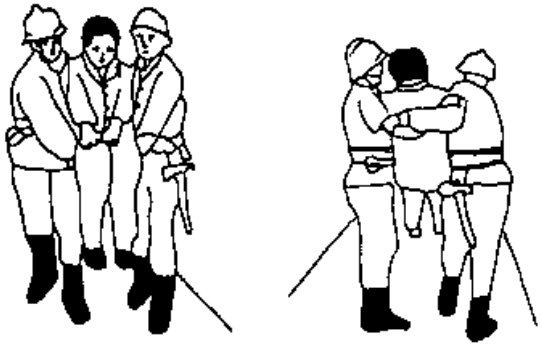

Rys. 4 Przenoszenie „chwytem huśtawkowym” - ratownicy chwytają się za ręce „zewnętrznie”, wkładając je pod siedzenie ratowanego, rękami „wewnętrznymi’ po wzajemnym uchwycie na wysokości łokcia zabezpieczają ratowanego od tyłu, tworząc wsparcie na wysokości górnej części jego pleców.

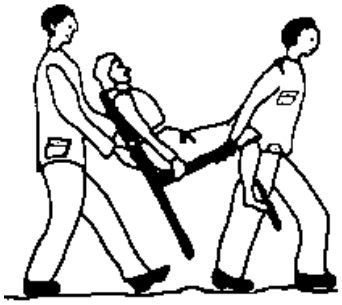

Rys. 5. Wynoszenie osób przy zastosowaniu „stołeczka” może mieć miejsce wówczas, gdy ewakuowany jest w stanie pomagać sobie rękami. Chwyt „huśtawkowy” stosuje się w wypadku ratowania osób, które doznały obrażeń jednej lub obu rąk i nie mogą trzymać się za szyję ratowników.

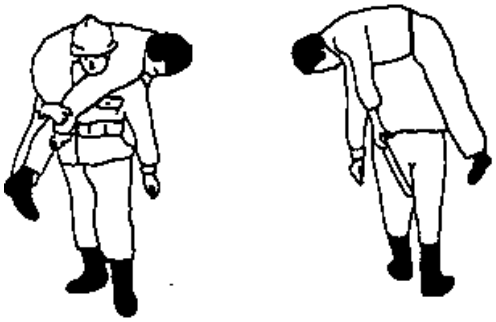

Rys. 6 Przenoszenie „chwytem strażackim” - polega na tym, że ratowany po odpowiednim chwycie wstępnym wykonanym przez ratującego, znajduje się w

poprzecznym ułożeniu - zwisając na jego barkach. Ratujący ma jedną rękę przełożoną pomiędzy nogami ratowanego, trzymając go za rękę na wysokości nadgarstka, druga ręka ratowanego zwisa swobodnie z tyłu. Ratujący ma również drugą rękę wolną i może jej użyć np. do przytrzymania się poręczy schodów, bocznic drabiny itp..

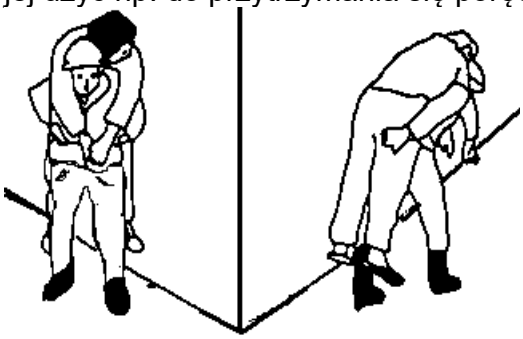

Rys. 7 Podczas przenoszenia „uchwytem tłumokowym” - ratowany zakłada ręce od tyły przez ramiona ratownika, aby zwisały one na piersi ratującego. Ciało powinno spoczywać na plecach ratownika w taki sposób, aby nogi zwisały 15 - 20 cm nad ziemią. W określonych wypadkach ratujący przytrzymuje zwisające ręce przenoszonego, Może też czynić to ręką, używając drugiej do lepszego ułożenia i przytrzymania ratowanego na plecach lub złapania się poręczy, np. przy schodzeniu po schodach.

Rys. 8 Przenoszenie „chwytem na barana” - ratowany leży na plecach ratownika i przytrzymuje się rękami za jego szyję. Ratujący podchwytem pod kolana przytrzymuje ratowanego w ten sposób, aby środek ciężkości ratowanego znajdował się na wysokości krzyża ratującego. Ratownik, podobnie jak w wypadku chwytu „tłumokowego” jest lekko pochylony do przodu.

Podczas ewakuacji osób z dysfunkcjami wzroku należy pamiętać, że:
1) u osób tych, zmiany zachodzące w szybkim tempie powodują dezorientację, panikę, stres, niechęć lub niemożność działania,
2) osoba niewidoma nigdy nie widziała pogorzeliska, rumowiska, ognia, sprzętu ratowniczego,

3) osoba ta nie reaguje na wizualne efekty towarzyszące zagrożeniom,

4) osoby z dysfunkcjami wzroku mają dobrze rozwiniętą pamięć przestrzenną najbliższego otoczenia, dlatego w przypadku usłyszenia komunikatu o ewakuacji, będą najprawdopodobniej kierowały się drogą, którą znają, a która może prowadzić np. do ogniska pożaru, stąd tak ważne jest wskazanie asystenta osoby niepełnosprawnej,

5) osoby z dysfunkcjami wzroku mają trudność poruszania się bez przewodnika w terenie nieznanym lub znanym, lecz o zmienionej charakterystyce.

Elementy ułatwiające ewakuację osób z dysfunkcjami wzroku:

1) brak lęku przed ciemnością,

2) ufność w stosunku do osób widzących i dokładne wykonywanie ich poleceń głosowych,

3) dotyk, słuch, węch i smak kompensują brak wzroku, również przy rozpoznawaniu zagrożeń,

4) brak chęci samowolnego oddalania się i poruszania w nieznanym terenie, co ułatwia pracę ratownikom już po samej ewakuacji,

5) sprawność fizyczna i umysłowa, możliwy kontakt głosowy.

W przypadku małego zagrożenia (np. niewielkie zagrożenie chemiczne, ekologiczne, rozszczelnienie instalacji grzewczej w budynku itp.) ewakuację osób niewidomych należy przeprowadzić według zasad opisanych w rozdziale III niniejszej procedury „Sposoby komunikowania się z osobami z dysfunkcjami wzroku". Asystent osoby niepełnosprawnej spokojnie wyprowadza niewidomego do bezpiecznego miejsca, bo jest na to czas.
Gdy zaistnieje bezpośrednie zagrożenie życia (np. pożar, zagrożenie wybuchem gazu, zagrożenie terrorystyczne) ewakuację osób niewidomych należy przeprowadzić według zasad przedstawionych w rozdziale V na rysunkach od 1 do 8 umieszczonych powyżej.

V
SPOSOBY EWAKUACJI OSÓB Z DYSFUNCJAMI SŁUCHU

Podczas ewakuacji osób z dysfunkcjami słuchu należy pamiętać, że:
1) osób tych nie poinformujemy o zagrożeniu za pomocą DSO (dźwiękowy system ostrzegawczy), informacji głosowych, syren, głośników,

2) osoby te czytają z ust lub rozmawiają w języku migowym (nieznajomość języka migowego wśród większości społeczeństwa utrudnia przekazywanie informacji o obecności innych zagrożeń),

3) osoby te mogą mieć problem w przekazaniu informacji o swoim stanie zdrowia,

4) z osobami tymi będzie utrudniony lub wręcz niemożliwy kontakt w ciemności i zadymieniu.

Elementy ułatwiające ewakuację niedosłyszących:
1) sprawność fizyczna umożliwia samodzielne poruszanie się oraz samodzielne wykonywanie zalecanych i zademonstrowanych czynności,

2) wyostrzone receptory wzroku, węchu i dotyku kompensują brak słuchu,

3) ufność w stosunku do osób słyszących i otwartość na pomoc z ich strony.

VI
PANIKA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I SPOSOBY PRZECIWDZIAŁANIA JEJ

Panikę osób niepełnosprawnych wywołują następujące czynniki:
1) gwałtowny, dynamiczny ale dający się zaobserwować wzrokowo rozwój zdarzenia, powodujący zbliżenie się strefy zagrożenia (np. rozwój pożaru do wielkości przekraczającej wzrost człowieka i zbliżająca się strefa spalania, obniżenie się strefy zadymienia do wysokości oczu),

2) nacisk tłumu, w szczególności dotyczy osób niewidzących oraz niedowidzących,

3) brak oświetlenia, w szczególności dotyczy osób niepełnosprawnych ruchowo oraz niedosłyszących,

4) krzyki i wrzaski o charakterze panicznym osób z tłumu,

5) nagły, głośny alarm pożarowy lub określający inne zagrożenie, przy jednoczesnym pojawieniu się symptomów zagrożenia (dym, temperatura, płomienie, trzaski, krzyki itp.).

Panika może zostać opanowana w zarodku, lub też może się dynamicznie rozwinąć, tak jak rozwija się zagrożenie.

Na rozwój paniki mają wpływ następujące zjawiska:

1) szerzenie się przerażenia w grupie i objawów strachu u innych,

2) rozwój strachu spowodowany niebezpieczeństwem niemożliwym do opanowania,

3) pojawienie się jednostkowych zachowań o charakterze panicznym np. paniczny wrzask, paniczna ucieczka, paniczne przepychanie się do wyjścia.

Możliwość wybuchu paniki zawsze istnieje w razie pożaru lub innego miejscowego zagrożenia w obiektach, w których przebywa większa liczba ludzi.
Poznanie istoty tego zjawiska jest bardzo trudne, gdyż nie istnieją tu możliwości eksperymentowania nawet na małą skalę. Pewne jest, że ludzie wchodzący w skład tłumu
ogarniętego paniką całkowicie tracą swoje indywidualne cechy osobowości i stają się elementem potężnego, groźnego, niszczącego tworu, który nie kieruje się żadnymi przesłankami logicznego myślenia i rzeczywistej oceny sytuacji. Tłum, ogarnięty paniką może sparaliżować i uniemożliwić w ogóle przeprowadzenie akcji ratowniczej.
Przeciwdziałanie panice jest niezmiernie trudne i nie można podać w tym zakresie radykalnych recept. Dokonać tego mogą ludzie obdarzeni autorytetem formalnym wynikającym z tytułu pełnionej funkcji czy zajmowanego stanowiska lub autorytetem nieformalnym wynikającym z typu osobowości. Mowa tu o osobach odważnych, konsekwentnych, charyzmatycznych. Należy pamiętać, że przy ewakuacji osób niepełnosprawnych ogromną rolę odgrywają asystenci osób niepełnosprawnych. To oni swoją postawą, głosem, empatią, niewyolbrzymianiem istniejącego zagrożenia ułatwią ewakuację. Osoba niepełnosprawna poczuje się wówczas bezpieczna i uzyska pewność, że nie zostanie z zagrożeniem sama.

Środki przeciwdziałania panice są różne, często krańcowo przeciwstawne. Można tu wymienić: przykład osobisty, zdecydowany nakaz, wykazanie nierealności niebezpieczeństwa, przedstawienie groźby większego niebezpieczeństwa, użycie siły, unieszkodliwienie przywódców paniki. Opanować ludzi ogarniętych paniką, prących do przodu mogą raczej osoby znajdujące się z tyłu tłum, niż na jego czele.
W trakcie prowadzenia akcji ratowniczej najczęściej można spotkać się z uległymi panice grupami ludzi, znajdującymi się w rzeczywistym lub urojonym niebezpieczeństwie, którzy zatracili poczucie rzeczywistości i podejmują nieprzemyślane i niebezpieczne działania, jak np. niewidomy może ukryć się w miejscu wg niego bezpiecznym, a okaże się, że jest to miejsce wyjątkowo niebezpieczne. W takiej sytuacji najlepszym środkiem przeciwdziałania będzie szybkie dotarcie asystenta osoby niepełnosprawnej do zagrożonej osoby i pozostanie przy niej do czasu zorganizowania akcji ratowniczej przez jednostki straży pożarnej. Sam fakt przybycia kogoś z zewnątrz wytwarza u ratowanych przekonanie, że jednak zagrożenie nie jest tak wielkie i istnieją drogi ratunku, gdyż w przeciwnym razie nikt by tu nie mógł dotrzeć.

VII
SZKOLENIA TEORETYCZNE I PRAKTYCZNE

Przeprowadzenie sprawnej i zorganizowanej ewakuacji osób niepełnosprawnych będzie możliwe poprzez odpowiednie przygotowanie do tych czynności samych osób niepełnosprawnych, pracowników administracyjnych. Pomiędzy osobą niepełnosprawną a osobą organizującą i udzielającą pomocy należy wypracować umiejętność nawiązania kontaktu i znajomości metod wsparcia w sytuacji zagrożenia. W związku z tym należy pracowników zapoznać z obowiązującymi *Zasadami ewakuacji pracowników i innych osób z budynku.*

ZAKOŃCZENIE

Za bezpieczeństwo na terenie Urzędu Miejskiego odpowiedzialny jest Burmistrz. Odpowiednie warunki techniczne zabudowań i organizacja ewakuacji nabierają szczególnego znaczenia, jeśli z budynku korzystają również osoby niepełnosprawne. W związku z tym zaszła konieczność opracowania skutecznego sposobu ochrony przed zagrożeniem pożarowym lub innym miejscowym zagrożeniem osób niepełnosprawnych. Organizacja ich ewakuacji doprowadziła do opracowania *Procedury ewakuacji osób niepełnosprawnych* określającej wytyczne postępowania na wypadek zagrożenia, obowiązki pracowników, sposoby alarmowania i sposoby ewakuacji osób niepełnosprawnych ruchowo, z dysfunkcjami słuchu i z dysfunkcjami wzroku.

Podczas szkolenia wstępnego BHP omawiane będą przez specjalistę ds. BHP i ppoż. procedury ewakuacji z udziałem osób niepełnosprawnych opisane w niniejszym dokumencie.